

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Handreiking implementatie wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

De taken en rollen van
(centrum)gemeenten

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	3
2	Inleiding	8
2.1	Waarom deze handreiking?	8
2.2	Voor wie is deze handreiking?	9
2.3	Verantwoording	9
2.4	Leeswijzer en opbouw van deze handreiking	9
3	Begrippenlijst	11
4	Rol (centrum)gemeente in wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk	13
4.1	Algemeen	13
4.2	Wat verandert er voor gemeenten?	13
4.3	Uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet door gemeenten	15
4.4	Wat verandert er voor de centrumgemeente?	18
4.5	Uitvoering door centrumgemeenten	18
4.6	Taakverdeling en regie bij uitvoering van wet- en regelgeving	22
5	De rol van de individuele gemeente voor de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet	25
5.1	Introductie	25
5.2	Basisproces	25
6	De rol van de centrumgemeente bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma	30
6.1	Introductie	30
6.2	Basisproces	30
7	De rol van de centrumgemeente bij het vertegenwoordigen en ondersteunen van gemeenten in de arbeidsmarktregio	35
7.1	Introductie	35
7.2	Basisproces	35
8	De rol van de centrumgemeente bij het afstemmen met andere partners in de arbeidsmarktregio over de dienstverlening die daar geboden kan worden voor jongeren	38
8.1	Introductie	38
8.2	Samenwerking in de arbeidsmarktregio	38
9	Praktijkvoorbeelden met betrekking tot de taken van centrumgemeenten	43
9.1	Introductie	43
9.2	Totstandkoming regionaal programma: medeverantwoordelijkheid centrumgemeente	43
9.3	Voorbeelden inrichting project- of programmastructuur	44
9.4	Hoe als gemeente samenwerkingsafspraken in de regio maken met het Doorstroompunt en onderwijsinstellingen?	48
9.5	Voorbeelden van samenwerkingsafspraken tussen scholen, Doorstroompunt en gemeenten in de regio	49
9.6	Hoe als centrumgemeente een geharmoniseerde aanpak creëren van de uitvoering artikel 7a van de Participatiewet in de arbeidsmarktregio?	52
9.7	Voorbeelden van dienstverlening aan jongeren in de arbeidsmarktregio	53

1 Samenvatting

Doel

Deze handreiking is opgesteld om (centrum)gemeenten te ondersteunen bij de implementatie van de nieuwe wet- en regelgeving 'van school naar duurzaam werk' die op 1 januari 2026 in werking treedt. De handreiking biedt duiding van wet- en regelgeving, procesbeschrijvingen en praktijkvoorbeelden om lokaal en regionaal beleid en uitvoering goed vorm te geven – met als einddoel: meer jongeren naar duurzaam werk, met passende ondersteuning waar nodig.

Doelgroep handreiking

De handreiking is bedoeld voor gemeentelijke professionals die betrokken zijn bij de uitvoering van het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet, of professionals die de centrumgemeente vertegenwoordigen bij de uitvoering van haar taken op grond van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk dan wel de taken op grond van de Wet SUWI.

De nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

De wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk bestaat uit vier samenhangende maatregelen:

1. Scholen bieden aanvullende loopbaanbegeleiding tijdens het onderwijs en tot één of twee jaar na diplomering, gericht op de overgang naar vervolgonderwijs of werk.
2. Doorstroompunten begeleiden jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar terug naar school of naar werk.
3. Gemeenten bieden jongeren tot 27 jaar meer preventieve en passende ondersteuning richting school, werk of een combinatie van beide.
4. Alle partijen werken verplicht samen in een aanvullend regionaal programma.

Wat verandert er voor gemeenten?

Wie	Huidige situatie (WAS)	Nieuwe situatie (WORDT)
Gemeente (Participatiewet)	De Participatiewet sluit het ondersteunen van jongeren die initieel voltijdsonderwijs (kunnen) volgen expliciet uit. Jongeren komen meestal pas in beeld bij een uitkeringsaanvraag.	Voorzien wordt in preventieve, vroegtijdige ondersteuning. De gemeente kan een jongere al tijdens de schoolperiode ondersteuning bieden gericht op werk. Dit kan op verzoek van een school uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of een mbo-instelling of op verzoek van een student uit het hoger of wetenschappelijk onderwijs. Als een school een jongere overdraagt aan de gemeente voor ondersteuning naar werk, dan voorziet de school ook in een overgangsdokument met de daarvoor relevante informatie, mits de jongere (of de ouder als de jongere minderjarig is) daarmee instemt.
	De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning naar werk van werkzoekende jongeren tot 27 jaar zonder uitkering of met een bijstandskuitkering.	De gemeente is niet als enige aan zet bij het ondersteunen van jongeren naar werk. Dit mag een pro- en vso-school ook doen gedurende twee jaar na verlaten van het onderwijs. Een mbo-instelling of een instelling uit het hoger en wetenschappelijk onderwijs mag dit doen gedurende één jaar na diplomering. Ook krijgt het Doorstroompunt de mogelijkheid jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar (was 23 jaar) te ondersteunen terug naar school of naar werk. De scholen en het Doorstroompunt kunnen de gemeente verzoeken de ondersteuning naar werk over te nemen als bijvoorbeeld specifieke expertise of inzet van voorzieningen noodzakelijk is. Over de meest passende ondersteuning van jongeren en de daarvoor noodzakelijke onderlinge samenwerking tussen gemeenten en pro-, vso- en mbo-scholen en tussen gemeenten en het Doorstroompunt moeten in het regionaal programma afspraken worden gemaakt. Ook kunnen er in het regionaal programma aanvullende maatregelen worden genomen met inzet van het regionaal beschikbare budget voor ondersteuning van jongeren naar duurzaam werk.

Wie	Huidige situatie (WAS)	Nieuwe situatie (WORDT)
Gemeente (Participatiewet)	De kortste weg naar werk prevaleert, mede ingegeven door de financieringssysteem van de Participatiewet.	De duurzame weg naar werk prevaleert. Gemeenten moeten voor jongeren allereerst kijken of terugkeer naar het initieel voltijdsonderwijs mogelijk is. Voor jongeren zonder startkwalificatie kunnen ze daarvoor de expertise van het Doorstroompunt inschakelen. Is terugkeer naar het initieel voltijdsonderwijs niet mogelijk of passend, en heeft de jongere geen startkwalificatie, dan gaat praktijkgerichte bij- of omscholing via een leerwerktraject voor op toeleiding naar werk. Ook worden in de lagere regelgeving nadere regels gesteld over wat we onder praktijkgerichte scholing verstaan om de civiele waarde ervan te waarborgen. Scholen en gemeenten moeten over de inzet van de praktijkgerichte scholing samenwerkingsafspraken maken in hun regionale programma's.
	Er is geen/onvoldoende wettelijke grondslag voor gegevensuitwisseling over jongeren tussen scholen, Doorstroompunten en gemeenten.	Als gevolg van de wettelijke taken van scholen, Doorstroompunten en gemeenten en de gehanteerde spiegelbepalingen (verwijzing naar elkaars taken in de verschillende wetgeving) is de voor de uitoefening van deze taken benodigde gegevensuitwisseling mogelijk gemaakt. Ingrado werkt aan een handreiking over de waarborging van gegevensdeling. Zodra de handreiking beschikbaar is, wordt deze gepubliceerd op Wet Van school naar duurzaam werk Samen voor de klant .

Wat verandert er voor de centrumgemeente?

Huidige situatie (WAS)	Nieuwe situatie (WORDT)
De centrumgemeente is geen partner in de Doorstroompuntregio waar scholen en het Doorstroompunt samenwerken om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.	De centrumgemeente wordt de nieuwe partner in de Doorstroompuntregio. Scholen, het Doorstroompunt en gemeenten werken samen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en een soepele overgang van school naar duurzaam werk te waarborgen voor jongeren van 12 tot 27 jaar. De centrumgemeente vertegenwoordigt hierbij de gemeenten in de arbeidsmarktregio en neemt de manier waarop gemeenten invulling geven aan de ondersteuning van jongeren op grond van artikel 7a van de Participatiewet mee als input voor de aanvullende maatregelen en samenwerkingsafspraken uit het regionaal programma.
De contactschool en de contactgemeente zijn geen partner in de arbeidsmarktregio waar gemeenten, UWV en sociale partners samenwerken ter bevordering van arbeidsparticipatie.	De mogelijkheid blijft bestaan om ook in de arbeidsmarktregio samen te werken met de partners aldaar ter bevordering van de arbeidsparticipatie van jongeren.

De rol van de individuele gemeente voor de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet

Met het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet krijgen gemeenten een opdracht om jongeren onder de 27 jaar te ondersteunen terug naar school, naar een leerwerktraject of naar werk. Dit gebeurt in samenwerking met onderwijsinstellingen, het Doorstroompunt en overige benodigde partners. Gemeenten moeten beleidsmatig en praktisch keuzes maken: Hoe bieden ze deze ondersteuning, en met wie werken ze samen? De gemeenteraad stelt een verordening op over de ondersteuning van jongeren en neemt in de verordening over cliëntenparticipatie ook op hoe jongeren, zowel werkzoekend als schoolgaand, of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering. Onderstaand stappenplan helpt gemeenten om het beleid en de uitvoering van artikel 7a zorgvuldig en stapsgewijs in te richten. Het volgen ervan is niet verplicht, maar biedt een logische en praktische leidraad,

Uitvoering door centrumgemeenten

Centrumgemeenten hebben met de uitvoering van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk drie taken:

- a. De centrumgemeente is betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma, het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg en de op te stellen effectrapportage;
- b. De centrumgemeente vertegenwoordigt en ondersteunt gemeenten in de arbeidsmarktregio in relatie tot het beleid en de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet;
- c. De centrumgemeente stemt af met de andere partners in de arbeidsmarktregio over de dienstverlening die daar geboden kan worden voor jongeren.

De rol van de centrumgemeente bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma

- **Stap 1:** analyseren van de doelgroep en de wettelijke opdracht voor gemeenten
- **Stap 2:** inventariseren van de praktijk en samenwerking met partners
- **Stap 3a:** invullen van de wettelijke opdracht
- **Stap 3b:** bepalen wie uitvoering geeft aan de opdracht van de gemeente en uitvoering klaarstomen
- **Stap 4:** opstellen beleidskeuzes en verordening
- **Stap 5:** betrekken van relevante partijen en feedback verzamelen
- **Stap 6:** vaststellen en communiceren van het beleid
- **Stap 7:** implementeren en evalueren van het beleid

In het basisproces hieronder worden de stappen beschreven die de centrumgemeente als partner kan zetten bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio. Hieronder vallen ook de vormgeving en organisatie van het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg en de op te stellen effectrapportage. Als de arbeidsmarktregio overlapt met meerdere Doorstroompuntregio's is de centrumgemeente betrokken bij meerdere regionaal programma's. De stappen hieronder zijn opgesteld vanuit het perspectief van de centrumgemeente, maar worden samen met de contactgemeente en contactschool uitgevoerd. Het volgen van het stappenplan is niet verplicht, maar biedt een logische en praktische leidraad.

- **Stap 1:** vormgeven (vernieuwde) kerngroep en regionaal bestuurlijk overleg
- **Stap 2:** maken van regionale analyse en formuleren streefcijfers
- **Stap 3:** opzetten van werkgroepen die samenwerkingsafspraken en maatregelen uitwerken
- **Stap 4:** betrekken van jongeren bij het regionale programma
- **Stap 5:** maken van de begroting
- **Stap 6:** maken van afspraken over de uitvoering, monitoring en evaluatie van het regionaal programma

De rol van de centrumgemeente bij het vertegenwoordigen en ondersteunen van gemeenten in de arbeidsmarktregio met beleid en uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet in relatie tot het regionaal programma

- **Stap 1:** bewust maken gemeenten in de arbeidsmarktregio van de relatie tussen het regionaal programma en de gemeentelijke opdracht en de rol van de centrumgemeente
- **Stap 2:** ondersteunen van en input ophalen bij gemeenten in de arbeidsmarktregio
- **Stap 3:** afstemmen voorgenomen beleidsinzet met partners
- **Stap 4:** formaliseren beleidsinzet
- **Stap 5:** jaarlijks evalueren

De centrumgemeente heeft binnen de arbeidsmarktregio een belangrijke coördinerende en ondersteunende rol richting de gemeenten in de arbeidsmarktregio bij de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet in relatie tot het regionaal programma. In het basisproces hieronder worden de stappen beschreven die de centrumgemeente kan zetten om de gemeenten in de arbeidsmarktregio hierin te ondersteunen en te vertegenwoordigen. Het volgen van het stappenplan is niet verplicht, maar biedt een logische en praktische leidraad.

De rol van de centrumgemeente bij het afstemmen met andere partners in de arbeidsmarktregio over de dienstverlening die daar geboden kan worden voor jongeren

De centrumgemeente vertegenwoordigt gemeenten voor de uitvoering van de Participatiewet in zowel de Doorstroompuntregio als de arbeidsmarktregio. In die dubbelrol kan de centrumgemeente bijdragen aan onderlinge samenwerking en afstemming. De samenwerking in de arbeidsmarktregio is op grond van de wet- en regelgeving SUWI en de voorgenomen wijziging daarvan in het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur (inwerkingtreding voorzien per 1 januari 2027).

In deze handreiking wordt een toelichting gegeven op de samenwerking in de arbeidsmarktregio die door de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur tot stand komt. Daarbij wordt duidelijk gemaakt welke mogelijkheden deze samenwerking biedt om werkzoekende jongeren naar werk te ondersteunen en hoe dit samenhangt met de nieuwe wet- en regelgeving rondom de overgang van school naar duurzaam werk.

Praktijkvoorbeelden met betrekking tot de taken van centrumgemeenten

In het laatste hoofdstuk van deze handreiking is een overzicht opgenomen van praktijkvoorbeelden die betrekking hebben op de taken van centrumgemeenten in de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk. De voorbeelden zijn afkomstig uit de Doorstroompuntregio's en laten zien hoe centrumgemeenten in de praktijk invulling geven aan deze taken. Ze zijn nadrukkelijk bedoeld ter inspiratie en laten zien welke mogelijkheden er zijn, zonder dat daarmee een afweging wordt gemaakt of de ene aanpak beter is dan de andere.

2 Inleiding

2.1 Waarom deze handreiking?

Op 1 januari 2026 treedt de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk in werking. Scholen, Doorstroompunten en gemeenten krijgen hierdoor meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te begeleiden bij de overgang van school naar werk en het behouden van werk. De focus ligt op jongeren die moeite hebben om aan het werk te komen en aan het werk te blijven. Dit zijn jongeren uit het praktijkonderwijs (pro), voortgezet speciaal onderwijs (vso), jongeren in de entreeopleiding van het middelbaar beroepsonderwijs (mbo-niveau 1), in de beroepsopleidende leerweg (mbo-niveau 2 bol) en voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Vsv'ers zijn jongeren die zonder startkwalificatie (diploma havo, vwo, mbo-2, -3 of -4) het onderwijs verlaten.

Met de Wet van school naar duurzaam werk is onder andere de Participatiewet gewijzigd. In het nieuwe artikel 7a krijgen gemeenten in samenwerking met onderwijsinstellingen en het Doorstroompunt de opdracht jongeren te ondersteunen terug naar school, naar een leerwerktraject of naar werk.

Ook krijgt de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio nieuwe taken. De Wet van school naar duurzaam werk wijzigt zowel de Wet educatie en beroepsonderwijs als de Participatiewet, waardoor de centrumgemeente een volwaardig partner wordt van de contactgemeente en de contactschool bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio. De centrumgemeente vertegenwoordigt de gemeenten in de arbeidsmarktregio. Zij neemt de manier waarop gemeenten invulling geven aan de ondersteuning van jongeren (op grond van artikel 7a van de Participatiewet) mee als input voor de aanvullende maatregelen en samenwerkingsafspraken uit het regionaal programma. De taken van de centrumgemeente worden nader uitgewerkt in het Besluit Participatiewet. De nieuwe taken van de centrumgemeente zijn een aanvulling op de bestaande mogelijkheid om op grond van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI) in de arbeidsmarktregio samen te werken met UWV en sociale partners bij het ondersteunen van jongeren naar werk.

Deze handreiking ondersteunt (centrum)gemeenten bij het uitvoeren van voornoemde taken. Ze biedt duiding van wet- en regelgeving, procesbeschrijvingen en praktijkvoorbeelden om lokaal en regionaal beleid en uitvoering goed vorm te geven - met als einddoel: meer jongeren naar duurzaam werk, met passende ondersteuning waar nodig.

De wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk markeert het begin van een nieuwe vorm van samenwerken tussen scholen, Doorstroompunten en gemeenten. Zo'n verandering vraagt tijd en inspanning om goed vorm te krijgen. De informatie in deze handreiking is gebaseerd op de meest actuele inzichten en biedt een startpunt voor verdere ontwikkeling in de praktijk. Meer concrete voorbeelden zullen in de komende periode samen met gemeenten en regio's worden verzameld en gedeeld. In de regio's wordt momenteel al hard gewerkt aan de implementatie van de wet- en regelgeving. Sommige gemeenten of regio's hebben al stappen uit deze handreiking gezet, andere staan nog aan het begin. In de komende periode, na inwerkingtreding van de wet- en regelgeving, zullen de ministeries van SZW en OCW de uitvoering nauw blijven volgen. Regio's blijven ondersteund worden door het (blijven) verzamelen en uitwisselen van goede voorbeelden en kennis. Deze ervaringen zijn ook van grote waarde om beleid te blijven doorontwikkelen.

2.2 Voor wie is deze handreiking?

De handreiking is bedoeld voor:

1. Gemeentelijke professionals die betrokken zijn bij de uitvoering van het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet, of;
2. Professionals die de centrumgemeente vertegenwoordigen bij de uitvoering van haar taken op grond van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk dan wel de taken op grond van de Wet SUWI.

2.3 Verantwoording

Deze handreiking is opgesteld door adviesbureau Significant Public in opdracht van en in samenwerking met het ministerie van SZW. De inhoud is mede tot stand gekomen op basis van twee interactieve werksessies met vier centrumgemeenten die al verder gevorderd zijn met de implementatie van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk. Daarnaast heeft afstemming plaatsgevonden met vertegenwoordigers van Divosa, VNG, en het Landelijk Ondersteuningsteam Regionale Arbeidsmarkt.

2.4 Leeswijzer en opbouw van deze handreiking

De handreiking bestaat uit acht hoofdstukken en is als volgt opgebouwd:

- a. Hoofdstuk 2 bevat een begrippenlijst met termen die nodig zijn om de regionale samenwerkingsstructuur in het kader van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk te begrijpen.
- b. Hoofdstuk 3 beschrijft wat er verandert door de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk voor individuele gemeenten en centrumgemeenten. Het biedt een overzicht van de beoogde doelen (in de vorm van een was-wordt-tabel) en hoe dat is vertaald in wet- en regelgeving, inclusief verwijzing naar relevante artikelen.
- c. Hoofdstuk 4 behandelt de rol van individuele gemeenten bij de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet. In het hoofdstuk is een basisproces beschreven dat gemeenten helpt om stapsgewijs uitvoering te geven aan de wet. Dit hoofdstuk is bedoeld voor beleidsadviseurs en managers van de afdeling Werk & Inkomen. Zij zijn verantwoordelijk voor de lokale inrichting en uitvoering van de ondersteuning van jongeren tot 27 jaar op grond van de Participatiewet.
- d. Hoofdstuk 5 tot en met 7 richten zich op de taken van centrumgemeenten. Hoofdstukken 5 en 6 bevatten basisprocessen met de stappen die centrumgemeenten kunnen zetten om hun rol effectief te vervullen richting gemeenten in de arbeidsmarktregio, ten behoeve van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio. In hoofdstuk 7 is de rol van centrumgemeenten nader toegelicht richting de partners in de arbeidsmarktregio. De informatie uit de hoofdstukken is relevant voor de volgende gemeentelijke professionals uit de centrumgemeente:
 - i. Coördinatoren en/of programmamanagers met als focus van school naar duurzaam werk (hoofdstukken 5, 6 en 7);
 - ii. Adviseurs en/of programmanagers met een brede focus op de vraagstukken die spelen in de arbeidsmarktregio, in het bijzonder de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur (hoofdstuk 7);
 - iii. Beleidsadviseur en/of manager Werk & Inkomen die samen met bovengenoemde gemeentelijke professionals een regionale of verbindende rol vervullen (hoofdstuk 6 en 7).
- e. Hoofdstuk 8 bevat een overzicht van praktijkvoorbeelden die betrekking hebben op de taken van centrumgemeenten. Omdat veel voorbeelden elementen van meerdere taken combineren of overlappen, zijn ze gebundeld in een apart hoofdstuk.

De handreiking is modulair opgebouwd en kan per hoofdstuk of rol worden geraadpleegd. Dat betekent dat bepaalde informatie op verschillende plekken terugkomt. Verder wordt in deze handreiking op meerdere momenten verwezen naar de website van [Samen voor de Klant](#). Op deze website is alle actuele informatie (juridisch, financieel en praktisch) over de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk te vinden. Voor meer verdieping of updates raden wij u aan om daar regelmatig te kijken.

3 Begrippenlijst

Deze begrippenlijst duidt uitsluitend termen die nodig zijn om de regionale samenwerkingsstructuur in het kader van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk te begrijpen. De lijst richt zich met name op begrippen die samenhangen met de verschillende regio-indelingen en de bijbehorende rollen en afspraken. Algemene wettelijke of breed bekende termen en generieke organisatiebegrippen zijn niet opgenomen.

Arbeidsmarktregio

Nederland is onderverdeeld in 35 arbeidsmarktregio's. Binnen deze regio's werken gemeenten, UWV en sociale partners samen aan dienstverlening die gericht is op werkgevers en werkzoekenden. De wet- en regelgeving structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen vormt hiervoor de juridische basis.

Centrumgemeente

De centrumgemeente heeft op grond van het Besluit SUWI de regie bij de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio en voert het beheer van de daarvoor beschikbaar gestelde financiële middelen. De centrumgemeente krijgt met de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk ook een taak bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio waar de arbeidsmarktregio mee overlapt, de op te stellen effectrapportage en het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg.

Contactgemeente

Op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs wijzen gemeenten in een Doorstroompuntregio uit hun midden één contactgemeente aan. Deze contactgemeente is verantwoordelijk voor de procesregie met betrekking tot de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio, de op te stellen effectrapportage en het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg.

Contactschool

Op grond van de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie wijzen scholen in een Doorstroompuntregio uit hun midden een school aan die optreedt als de contactschool. Samen met de contactgemeente en de centrumgemeente(n) is de contactschool verantwoordelijk voor de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio, de op te stellen effectrapportage en het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg.

Doorstroompuntregio

Nederland is onderverdeeld in 40 Doorstroompuntregio's. In deze regio's werken scholen, Doorstroompunten en gemeenten samen via een regionaal programma om te voorkomen dat leerlingen of studenten zonder startkwalificatie van school gaan (ook wel het tegengaan voortijdig schoolverlaten genoemd) en om een soepele overgang van school naar duurzaam werk te waarborgen. De Wet educatie en beroepsonderwijs, het Besluit van school naar duurzaam werk en de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029 vormen hiervoor de juridische basis.

Regionaal Beraad

In het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur wordt de wet- en regelgeving SUWI gewijzigd om werkenden, werkzoekenden en werkgevers betere (toegang tot) dienstverlening te bieden voor het vinden en behouden van werk alsook de daarvoor noodzakelijke bij- en omscholing. Inwerkingtreding is voorzien per 1 januari 2027. In elke arbeidsmarktregio komt een Regionaal Beraad bestaande uit ten minste de centrumgemeente, UWV, sociale partners, SBB en een vertegenwoordiger vanuit het onderwijs. Het Regionaal Beraad stelt een convenant op ten behoeve van de samenwerking, waarin onder andere afspraken worden gemaakt over de deelnemers, vormgeving en vaststelling van de meerjarenagenda en de geboden dienstverlening in het Werkcentrum.

Regionaal bestuurlijk overleg

De contactgemeente, de contactschool en de centrumgemeente(n) in de Doorstroompuntregio voeren regionaal bestuurlijk overleg over de totstandkoming en voortgang van het regionaal programma. Bij dit overleg dienen zij ten minste ook het domein zorg en andere relevante partners uit het sociaal domein te betrekken. Over de precieze organisatie en de vormgeving van het overleg moeten de partners in het regionaal programma samenwerkingsafspraken maken. Dit is geregeld in de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029.

Regionale meerjarenagenda

Het Regionaal Beraad in de arbeidsmarktregio's maakt een meerjarenagenda gericht op toeleiding naar werk bestaande uit een vijfjarige beleidsagenda (analyse en beleidsvoornemens) en een tweejarige uitvoeringsagenda. Dit wordt geregeld in het Besluit en de ministeriële regeling SUWI.

Regionaal programma

De contactgemeente, contactschool en centrumgemeente(n) in de Doorstroompuntregio maken samen een regionaal programma gericht op het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en het waarborgen van een soepele overgang van school naar duurzaam werk voor jongeren van 12 tot 27 jaar. Het regionaal programma bevat ten minste een regionale analyse, streefcijfers, samenwerkingsafspraken over een aantal nader bepaalde onderwerpen, aanvullende maatregelen waarvoor het regionaal beschikbaar gestelde budget wordt ingezet en een begroting. Dit is geregeld in de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029. Meer informatie over het regionaal programma is te vinden in paragraaf 3.5 en op de website van [Samen voor de Klant](#).

4 Rol (centrum)gemeente in wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

4.1 Algemeen

De wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk bestaat uit vier samenhangende maatregelen:

1. Scholen bieden aanvullende loopbaanbegeleiding tijdens het onderwijs en tot één of twee jaar na diplomering, gericht op de overgang naar vervolgonderwijs of werk.
2. Doorstroompunten begeleiden jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie terug naar school of naar werk.
3. Gemeenten bieden jongeren tot 27 jaar meer preventieve en passende ondersteuning richting school, werk of een combinatie van beide.
4. Alle partijen werken verplicht samen in een aanvullend regionaal programma.

Voor een nadere toelichting op alle maatregelen verwijzen we naar: [Wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk](#) | [Samen voor de klant](#).

4.2 Wat verandert er voor gemeenten?

In onderstaande tabel is weergegeven wat de vier maatregelen aan veranderingen met zich meebrengen voor gemeenten ten opzichte van de huidige situatie.

Tabel 1. Was-Wordt-tabel artikel 7a van de Participatiewet

Wie	Huidige situatie (WAS)	Nieuwe situatie (WORDT)
Gemeente (Participatiewet)	De Participatiewet sluit het ondersteunen van jongeren die initieel voltijdsonderwijs (kunnen) volgen expliciet uit. Jongeren komen meestal pas in beeld bij een uitkeringsaanvraag.	Voorzien wordt in preventieve, vroegtijdige ondersteuning. De gemeente kan een jongere al tijdens de schoolperiode ondersteuning bieden gericht op werk. Dit kan op verzoek van een school uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of een mbo-instelling of op verzoek van een student uit het hoger of wetenschappelijk onderwijs. Als een school een jongere overdraagt aan de gemeente voor ondersteuning naar werk, dan voorziet de school ook in een overgangsdokument met de daarvoor relevante informatie, mits de jongere (of de ouder als de jongere minderjarig is) daarmee instemt.
	De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning naar werk van werkzoekende jongeren tot 27 jaar zonder uitkering of met een bijstandskuitkering.	De gemeente is niet als enige aan zet bij het ondersteunen van jongeren naar werk. Dit mag een pro- en vso-school ook doen gedurende twee jaar na verlaten van het onderwijs. Een mbo-instelling of een instelling uit het hoger en wetenschappelijk onderwijs mag dit doen gedurende één jaar na diplomering. Ook krijgt het Doorstroompunt de mogelijkheid jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar (was 23 jaar) te ondersteunen terug naar school of naar werk. De scholen en het Doorstroompunt kunnen de gemeente verzoeken de ondersteuning naar werk over te nemen als bijvoorbeeld specifieke expertise of inzet van voorzieningen noodzakelijk is. Over de meest passende ondersteuning van jongeren en de daarvoor noodzakelijke onderlinge samenwerking tussen gemeenten en pro-, vso- en mbo-scholen en tussen gemeenten en het Doorstroompunt moeten in het regionaal programma afspraken worden gemaakt. Ook kunnen er in het regionaal programma aanvullende maatregelen worden genomen met inzet van het regionaal beschikbare budget voor ondersteuning van jongeren naar duurzaam werk.

Wie	Huidige situatie (WAS)	Nieuwe situatie (WORDT)
Gemeente (Participatiewet)	De kortste weg naar werk prevaleert, mede ingegeven door de financieringssysteem van de Participatiewet.	De duurzame weg naar werk prevaleert. Gemeenten moeten voor jongeren allereerst kijken of terugkeer naar het initieel voltijdsonderwijs mogelijk is. Voor jongeren zonder startkwalificatie kunnen ze daarvoor de expertise van het Doorstroompunt inschakelen. Is terugkeer naar het initieel voltijdsonderwijs niet mogelijk of passend, en heeft de jongere geen startkwalificatie, dan gaat praktijkgerichte bij- of omscholing via een leerwerktraject voor op toeleiding naar werk. Ook worden in de lagere regelgeving nadere regels gesteld over wat we onder praktijkgerichte scholing verstaan om de civiele waarde ervan te waarborgen. Scholen en gemeenten moeten over de inzet van de praktijkgerichte scholing samenwerkingsafspraken maken in hun regionale programma's.
	Er is geen/onvoldoende wettelijke grondslag voor gegevensuitwisseling over jongeren tussen scholen, Doorstroompunten en gemeenten.	Als gevolg van de wettelijke taken van scholen, Doorstroompunten en gemeenten en de gehanteerde spiegelbepalingen (verwijzing naar elkaars taken in de verschillende wetgeving) is de voor de uitoefening van deze taken benodigde gegevensuitwisseling mogelijk gemaakt. Ingrado werkt aan een handreiking over de waarborging van gegevensdeling. Zodra de handreiking beschikbaar is, wordt deze gepubliceerd op Wet Van school naar duurzaam werk Samen voor de klant .

4.3 Uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet door gemeenten

Wettelijke opdracht gemeente

Met het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet is de gemeente verantwoordelijk voor het beoordelen of initieel voltijdsonderwijs of ondersteuning naar werk de meest passende route is voor jongeren onder de 27 jaar. Daarbij geldt initieel voltijdsonderwijs als voorliggende voorziening. Als dit niet mogelijk of passend is, omdat de jongere bijvoorbeeld al een startkwalificatie heeft, komt ondersteuning naar werk in beeld.¹ Waarbij voor jongeren zonder startkwalificatie een leerwerktraject, het combineren van werken met leren, voorrang heeft op directe toeleiding naar werk.² Onder werk wordt ook verstaan 'beschut werk' als dat de beste passende invulling van werk voor een jongere is.³ Beschut werk is er voor (jonge) mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die extra ondersteuning en aanpassingen nodig hebben om effectief deel te nemen aan het arbeidsproces. Deze personen zijn uitsluitend in staat te werken met intensieve begeleiding, permanent toezicht of aanpassingen op de werkplek. Deze begeleiding en aanpassingen kunnen niet door een reguliere werkgever worden geboden. UWV beoordeelt aan de hand van landelijke criteria of iemand in aanmerking komt voor een beschutte werkplek. Wanneer dit het geval is, heeft de gemeente de taak om deze (jonge) mensen aan een passende baan te helpen.

¹ Artikel 7a, eerste lid, onderdeel a van de Participatiewet.

² Artikel 7a, derde lid van de Participatiewet.

³ Artikel 10b ter uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet.

Samenwerking gemeente, scholen en Doorstroompunt

Bij het uitvoeren van voornoemde opdracht, het afpellen van de beste route naar zo duurzaam mogelijk werk, kan de gemeente gebruik maken van de expertise van scholen en het Doorstroompunt. Draagt een pro-school⁴, vso-school⁵, mbo-school⁶ of het Doorstroompunt⁷ een jongere na verlaten van de school over aan de gemeente voor ondersteuning naar werk, dan kan de gemeente ervan uit gaan dat initieel vervolgonderwijs voor deze jongere nu niet mogelijk is. Het behoort tot de wettelijke taak van deze scholen en het Doorstroompunt om die afweging te maken. De genoemde scholen moeten in het geval van overdracht aan de gemeente voor verdere ondersteuning naar werk ook voorzien in een overgangsdokument met de daarvoor relevante informatie, mits de jongere daarmee instemt. Komt een jongere zonder tussenkomst van voornoemde partners terecht bij de gemeente voor ondersteuning naar werk en heeft die jongere geen startkwalificatie, dan kan de gemeente bij de afweging of initieel voltijdsonderwijs mogelijk of passend is de expertise van het Doorstroompunt inzetten.⁸ Vice versa kan de expertise en het instrumentarium van de gemeente al tijdens de schoolperiode ingezet worden. Dit op verzoek van een pro-school⁹, vso-school¹⁰, mbo-school¹¹ of van een student uit het hoger onderwijs¹².

Hardheidsclausule

De gemeente kan bij gerechtvaardigde belangen afwijken van de leeftijdsgrens van 27 jaar. Op deze manier kan de gemeente, bij wijze van uitzondering, ook ondersteuning bieden op grond van artikel 7a van de Participatiewet aan personen die 27 jaar of ouder zijn.¹³ Denk aan een jongere van 26 jaar die nog geen startkwalificatie heeft en die tijdens een mbo-opleiding in de beroepsbegeleidende leerweg ondersteuning van de gemeente ontvangt in de vorm van een loonkostensubsidie en/of extra begeleiding op de leerbaan. Als deze jongere de leeftijd van 27 jaar bereikt, mag de gemeente deze ondersteuning op grond van artikel 7 van de Participatiewet niet bieden, omdat de jongere niet werkzoekend is en daarmee niet tot de doelgroep van artikel 7 behoort. Om te voorkomen dat de jongere de opleiding niet kan voltooien, kan de gemeente de ondersteuning voort zetten op grond van artikel 7a.

Verordeningen

Met artikel 7a van de Participatiewet krijgen gemeenten meer handelingsruimte om in samenwerking met scholen en het Doorstroompunt jongeren meer preventieve en passende ondersteuning te bieden gericht op zo duurzaam mogelijke arbeidsinschakeling. Gemeenten worden ook geacht deze handelingsruimte actief te benutten. Zo moet de gemeenteraad in een verordening regels stellen over de ondersteuning van jongeren op grond van artikel 7a.¹⁴ Ook moet de gemeenteraad in een verordening over cliëntenparticipatie regels stellen over de wijze waarop jongeren, zowel werkzoekend als schoolgaand (dit betreft een nieuwe doelgroep), of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van de Participatiewet.¹⁵

⁴ Op grond van artikel 2.31b, tweede lid van de Wet voortgezet onderwijs 2020.

⁵ Op grond van artikel 44a, tweede lid van de Wet op de expertisecentra.

⁶ Op grond van artikel 9.2.13, tweede lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

⁷ Op grond van artikel 9.2.5, tweede lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

⁸ Artikel 7a, tweede lid van de Participatiewet.

⁹ Artikel 2.31b, eerste lid van de Wet voortgezet onderwijs 2020.

¹⁰ Artikel 44a, eerste lid van de Wet op de expertisecentra.

¹¹ Artikel 9.2.13, eerste lid van de Wet educatie en beroepsonderwijs.

¹² Artikel 7a, eerste lid, onderdelen b en c van de Participatiewet.

¹³ Artikel 7a, zevende lid.

¹⁴ Toevoeging artikel 7a aan artikel 8a, eerste lid, onderdeel a van de Participatiewet.

¹⁵ Toevoeging artikel 7a, eerste lid aan artikel 47 van de Participatiewet.

Voorzieningen

Specifieke voorzieningen voor arbeidsinschakeling kunnen na inwerkingtreding van de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk ingezet blijven worden. Hiertoe zijn artikelen gewijzigd in diverse wet- en regelgeving. Het gaat met name om de volgende voorzieningen:

- a. Inzet loonkostensubsidie als het wettelijk minimumloon niet kan worden verdiend. Dit kan ook in geval van een bbl-leerbaan mits het gaat om jongeren die nog geen startkwalificatie hebben.¹⁶
- b. Inzet sociale activering. Hierbij gaat het om het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten, zoals vrijwilligerswerk, die als eerste stap richting een betaalde baan kunnen dienen of als middel om sociaal isolement te voorkomen.¹⁷
- c. Inzet ESB-regeling. Hierbij gaat het om bijscholing voor instroom in werk van (jonge) mensen zonder startkwalificatie met meervoudige problematiek, uitgevoerd door een ESB-instelling.¹⁸
- d. Inzet IPS-regeling. Hierbij gaat het om ondersteuning naar werk van (jonge) mensen met psychische problematiek door een ggz-instelling (nieuwe regeling is in de maak, waarin een verwijzing naar artikel 7a wordt opgenomen).
- e. Inzet subsidieregelingen voor praktijkgerichte bij- of omscholing (leerwerktraject). Daarbij kan het gaan om:
 - f. De SLIM-regeling. Werkgevers die behoren tot een maatschappelijk cruciale sector kunnen subsidie krijgen als zij (jonge) werknemers of werkzoekenden een praktijkgerichte opleiding aanbieden die onderdeel uitmaakt van een sectoraal Ontwikkelpad.¹⁹
 - g. De subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg. Werkgevers kunnen subsidie aanvragen als zij (jonge) werknemers of werkzoekenden een leerbaan bieden waar zij een deel van een mbo-opleiding in de derde leerweg kunnen doen, resulterend in een mbo-certificaat of praktijkverklaring.²⁰

Samenwerking gemeente en UWV

Ook blijft samenwerking van de gemeente met UWV mogelijk voor het ondersteunen van jongeren die een uitkering krijgen van UWV (Wajong, WW of WIA). Mits daarover overeenstemming is bereikt en afspraken zijn gemaakt, of voor het overdragen van jongeren van wie de uitkering van UWV afloopt.²¹

Bijstandsuitkering: vier weken zoektermijn en plan van aanpak

Ten slotte blijft de mogelijkheid voor de gemeente bestaan om jongeren meteen nadat zij zich hebben gemeld voor het aanvragen van een bijstandsuitkering ondersteuning te bieden als de gemeente dat, gelet op de persoonlijke omstandigheden, noodzakelijk acht.²² De standaard zoektermijn van vier weken is dan niet van toepassing. Bij een besluit tot toekenning van de bijstandsuitkering moet de gemeente, in een bijlage, een plan van aanpak opnemen met daarin de uitwerking van de ondersteuning, de verplichtingen gericht op arbeidsinschakeling en de gevolgen van het niet naleven van die verplichtingen²³.

¹⁶ Toevoeging artikel 7a aan artikel 6, 10c en 10d van de Participatiewet.

¹⁷ In de aanhef van het eerste lid van artikel 7a van de Participatiewet is aangesloten bij de formulering in artikel 7.

¹⁸ Toevoeging artikel 7a aan artikel 32c, 1e lid, onderdeel a van de Wet SUWI en aan artikel 1, onderdeel b van de Subsidieregeling voor scholing en re-integratie van personen met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen.

¹⁹ Toevoeging artikel 7a aan artikel 3.1 van de SLIM-regeling.

²⁰ Toevoeging artikel 7a aan artikel 3, tweede lid, onderdeel c van de Subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg.

²¹ Met het vijfde lid van artikel 7a zijn het tweede, en zevende lid van artikel 7 van de Participatiewet van overeenkomstige toepassing.

²² Met het zesde lid van artikel 7a is het derde lid, onderdeel b van artikel 7 van de Participatiewet van overeenkomstige toepassing.

²³ Artikel 44, vierde lid en artikel 44a van de Participatiewet.

4.4 Wat verandert er voor de centrumgemeente?

In onderstaande tabel is weergegeven wat de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk aan veranderingen met zich meebrengt voor centrumgemeenten ten opzichte van de huidige situatie.

Tabel 2. Was-woordt-tabel centrumgemeente

Huidige situatie (WAS)	Nieuwe situatie (WORDT)
De centrumgemeente is geen partner in de Doorstroompuntregio waar scholen en het Doorstroompunt samenwerken om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.	De centrumgemeente wordt de nieuwe partner in de Doorstroompuntregio. Scholen, het Doorstroompunt en gemeenten werken samen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en een soepele overgang van school naar duurzaam werk te waarborgen voor jongeren van 12 tot 27 jaar. De centrumgemeente vertegenwoordigt hierbij de gemeenten in de arbeidsmarktregio en neemt de manier waarop gemeenten invulling geven aan de ondersteuning van jongeren op grond van artikel 7a van de Participatiewet mee als input voor de aanvullende maatregelen en samenwerkingsafspraken uit het regionaal programma.
De contactschool en de contactgemeente zijn geen partner in de arbeidsmarktregio waar gemeenten, UWV en sociale partners samenwerken ter bevordering van arbeidsparticipatie.	De mogelijkheid blijft bestaan om ook in de arbeidsmarktregio samen te werken met de partners aldaar ter bevordering van de arbeidsparticipatie van jongeren.

4.5 Uitvoering door centrumgemeenten

Centrumgemeenten hebben met de uitvoering van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk drie taken:

1. De centrumgemeente is betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het **regionaal programma**, het hiervoor benodigde **regionaal bestuurlijk overleg** en de op te stellen **effectrapportage**;
2. De centrumgemeente **vertegenwoordigt en ondersteunt gemeenten in de arbeidsmarktregio** in relatie tot het beleid en de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet;
3. De centrumgemeente **stemt af met de andere partners in de arbeidsmarktregio** over de dienstverlening die daar geboden kan worden voor jongeren.

De centrumgemeente is betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma, het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg en de op te stellen effectrapportage

De centrumgemeente is medeverantwoordelijk voor de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma, dat gericht is op de ondersteuning van jongeren richting werk of onderwijs. Hoewel de contactgemeente de regie voert over de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma, speelt de centrumgemeente een belangrijke rol in het regionaal bestuurlijk overleg en levert zij input voor de effectrapportage. Deze betrokkenheid is verankerd in de volgende relevante wet- en regelgeving: de Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 7a van de Participatiewet en het Besluit Participatiewet.

Het regionaal programma (1)

Het regionaal programma dat de contactgemeente, de contactschool en de centrumgemeente(n) samen opstellen, heeft een looptijd van vier jaar en dient te bestaan uit:

h. Een **regionale analyse**.

- i. **Streefcijfers** gericht op het beperken van nieuwe voortijdig schoolverlaters (per studiejaar) en het aantal jongeren van 16-27 jaar dat geen onderwijs volgt en niet werkt.
- j. **Samenwerkingsafspraken** over ten minste een aantal nader bepaalde onderwerpen waarvan is aangetoond dat zij bijdragen aan de doelen. Relevante onderwerpen voor (centrum)gemeenten zijn in het bijzonder:
 - i. Afspraken over samenwerking bij de uitvoering van de wettelijke taken: afspraken tussen pro-, vso- en mbo-scholen en gemeenten voor een goede overgang school-werk, waaronder het gebruik van het overgangsdokument, en tussen Doorstroompunt en gemeenten. Let op: dit omvat ook afspraken voor een zo soepel mogelijke overgang naar beschut werk wanneer dat het best passend is; betrokkenheid van sociale ontwikkelbedrijven is wenselijk.
 - ii. Afspraken over het ondersteunen van jongeren met meervoudige problematiek (bijv. psychische problemen, crimineel gedrag, schulden, armoede). Hiervoor is betrokkenheid van partners uit het zorg-/sociaal domein nodig, die deelnemen aan het regionaal bestuurlijk overleg.
 - iii. Afspraken over bij- of omscholing tijdens een baan voor jongeren zonder startkwalificatie (in artikel 7a: een leerwerktraject) via praktijkleren in het mbo of non-formele scholing met branchewaardering in erkende sectorale Ontwikkelpaden. Dit vraagt ook om afstemming met de arbeidsmarktregio (een plek in de meerjarenagenda).
 - iv. Afspraken over het investeren in vakkundigheid van uitvoerende professionals.
 - v. Afspraken over het betrekken van jongeren bij het regionaal programma.
 - vi. Afspraken over vormgeving en organisatie van het regionaal bestuurlijk overleg.

De inhoud van de afspraken kan tijdens de looptijd van het regionaal programma bijgesteld of verder uitgewerkt worden.

k. **Aanvullende maatregelen** waarvoor het regionaal budget wordt ingezet, die voldoen aan de volgende voorwaarden:

- i. Gericht op jongeren die geen onderwijs volgen, geen werk hebben of een groot risico daarop lopen;
- ii. Er is een relatie met de regionale analyse;
- iii. Het beoogde maatschappelijke effect en de effectiviteit is aannemelijk gemaakt of wordt tijdens de looptijd geëvalueerd;
- iv. Als een maatregel op een school wordt uitgevoerd, is deze beschikbaar voor alle jongeren. Voor overige maatregelen geldt dat er geen onderscheid wordt gemaakt op basis van de woongemeente binnen de Doorstroompuntregio, tenzij inhoudelijk onderbouwd waarom dit noodzakelijk is;
- v. Aanvullend op de wettelijke taken van scholen, Doorstroompunten en gemeenten.

l. Een **begroting**.

Het regionaal programma (2)

Het **format** voor het regionaal programma is opgenomen als bijlage 3 van de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029. Ondertekening gebeurt door een bevoegd persoon van de contactgemeente, de contactschool en de centrumgemeente(n). Jaarlijks levert de contactgemeente de effectrapportage aan bij DUO, mede namens de contactschool en de centrumgemeente(n).

De **rollen** bij het regionaal programma zijn:

- a. De contactgemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de regie op de totstandkoming en uitvoering van het regionale programma en ontvangt het gemeentelijke deel van de middelen voor het regionaal programma.
- b. De contactschool dient namens de andere scholen in de Doorstroompuntregio de subsidieaanvraag in bij DUO op basis van het regionaal programma.
- c. In bijlage 2 en bijlage 4 van de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029 staan de beschikbare bedragen per Doorstroompuntregio.

De **termijnen** bij het regionaal programma zijn:

- a. Indienen subsidieaanvraag door contactschool bij DUO: 1 januari t/m 31 januari 2026.
- b. Beoordeling door OCW en SZW of de regionale programma's aan de eisen voldoen; besluit door de minister van OCW uiterlijk 31 maart 2026.
- c. Indien het programma nog niet voldoet, volgt schriftelijke communicatie aan contactschool en contactgemeente.
- d. Aangepaste subsidieaanvraag indienen: 1 april t/m 31 mei 2026.
- e. Indien het programma daarna nog niet voldoet, kan de minister van OCW besluiten de subsidie niet toe te kennen.

De centrumgemeente vertegenwoordigt en ondersteunt gemeenten in de arbeidsmarktregio in relatie tot het beleid en uitvoering artikel 7a van de Participatiewet

De centrumgemeente vertegenwoordigt de gemeenten in de arbeidsmarktregio en levert, op basis van hoe deze gemeenten invulling geven aan de ondersteuning van jongeren op grond van artikel 7a van de Participatiewet, input voor aanvullende maatregelen en samenwerkingsafspraken in het regionaal programma.

Om gemeenten in de arbeidsmarktregio goed te vertegenwoordigen, vervult de centrumgemeente een actieve en ondersteunende rol. Zij wijst gemeenten in de arbeidsmarktregio op het bestaan en belang van het regionaal programma in relatie tot artikel 7a van de Participatiewet. Ook kan de centrumgemeente input leveren voor lokale verordeningen en signaleren of er onwenselijk grote verschillen bestaan tussen gemeenten in de arbeidsmarktregio in beleid en uitvoering van artikel 7a en in de samenwerking met Doorstroompunten en pro-, vso- en mbo-scholen.

De centrumgemeente stemt af met de andere partners in de arbeidsmarktregio over de dienstverlening die daar geboden kan worden voor jongeren

Om haar rol bij het regionaal programma en richting gemeenten in de arbeidsmarktregio bij de uitvoering van artikel 7a goed te vervullen, stemt de centrumgemeente af met partners in de arbeidsmarktregio over de dienstverlening in onderlinge samenwerking bij het ondersteunen van jongeren naar werk. Voor de samenwerking in de arbeidsmarktregio tussen gemeenten, UWV en sociale partners vormt de wet- en regelgeving SUWI de basis. Van dit samenwerkingsverband kan na inwerkingtreding van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk gebruikgemaakt blijven worden om jongeren te ondersteunen naar werk²⁴.

²⁴ Toevoeging artikel 7a aan artikel 10a van de Wet SUWI.

Ontwikkelingen in de arbeidsmarktinfrastructuur

Ook de regionale arbeidsmarktinfrastructuur is aan verandering onderhevig. De arbeidsmarktinfrastructuur wordt hervormd om werkenden, werkzoekenden en werkgevers betere (toegang tot) dienstverlening te bieden voor het vinden en behouden van werk en de daarvoor benodigde bij- en omscholing. Daarom wordt de wet- en regelgeving SUWI gewijzigd. Geregeld wordt dat in elke arbeidsmarktregio komt:

- a. Een Werkcentrum,
- b. Een regionale meerjarenagenda, en
- c. Een regionaal Beraad, bestaande uit ten minste de centrumgemeente, UWV, sociale partners, SBB en een vertegenwoordiger vanuit het onderwijs (t.b.v. bij- en omscholing).

Inwerkingtreding is voorzien per 1 januari 2027. Het streven is om vanaf 2026 al te werken met een regionale meerjarenagenda en een Werkcentrum operationeel te hebben.

Dubbelrol van de centrumgemeente

De centrumgemeente vertegenwoordigt gemeenten voor de uitvoering van de Participatiewet in zowel de Doorstroompuntregio als de arbeidsmarktregio. In die dubbelrol kan zij samenwerking en afstemming bevorderen, wat doorwerkt in zowel de meerjarenagenda als het regionaal programma. Denk aan afspraken over de dienstverlening in het Werkcentrum voor jongeren en afspraken over bij- en omscholing van jongeren.

4.6 Taakverdeling en regie bij uitvoering van wet- en regelgeving

Een effectieve ondersteuning van jongeren richting onderwijs, een leerwerktraject of werk vraagt om duidelijke afspraken over wie op welk moment verantwoordelijk is. In deze paragraaf wordt in verschillende tabellen uiteengezet:

- a. Wat de taken en bevoegdheden zijn van de verschillende gemeentetypen (centrumgemeente, contactgemeente en regiogemeente).
- b. De gewenste functionele inrichting binnen gemeenten om de wet- en regelgeving goed te implementeren. In werkelijkheid kan het per Doorstroompuntregio en arbeidsmarktregio anders zijn ingericht.

De rollen van de verschillende gemeentetypen

Tabel 3. Rolverdeling gemeentetypen wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

Rol	Uitleg	Taken, bevoegdheden en rolverdeling in relatie tot de andere partijen (centrumgemeente, contactgemeente en contactschool)
Centrumgemeente	Heeft de regie en coördinerende taak bij regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio en voert het beheer van de daarvoor beschikbaar gestelde financiële middelen. Krijgt met deze wet ook een taak bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma, de op te stellen effectrapportage en het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg	Actieve rol of taak a. Werkt samen met contactgemeente en contactschool aan het opstellen en uitvoeren van het regionaal programma en de effectrapportage; de regie ligt bij de contactgemeente. b. Ondersteunt gemeenten in de arbeidsmarktregio bij beleid en uitvoering van artikel 7 van de Participatiewet, bijvoorbeeld door hen te informeren over het regionaal programma, input te leveren voor lokale verordeningen en te adviseren over een geharmoniseerde aanpak. c. Vertegenwoordigt gemeenten in de arbeidsmarktregio in het regionaal bestuurlijk overleg en verwerkt hun input in de samenwerking en aanvullende maatregelen in het regionaal programma. d. Vervult een verbindende rol tussen de Doorstroompuntregio en de bredere arbeidsmarktregio, onder andere bij de inzet van Werkcentra voor jongeren, afspraken over bijscholing en input en/of aanvullingen in de meerjarenagenda van de arbeidsmarktregio. Geen rol of taak a. Heeft geen beslissingsbevoegdheid over de inhoud van lokale verordeningen van gemeenten in de arbeidsmarktregio; kan hierin slechts adviseren.

Rol	Uitleg	Taken, bevoegdheden en rolverdeling in relatie tot de andere partijen (centrumgemeente, contactgemeente en contactschool)
Contactgemeente	Gemeenten in een Doorstroompunt-regio wijzen uit hun midden één contactgemeente aan. Het Doorstroompunt is de gemeentelijke taak om jongeren zonder startkwalificatie te ondersteunen naar onderwijs of, als dit niet passend is, werk.	Actieve rol of taak a. Heeft de regierol in de Doorstroompuntregio bij het opstellen en uitvoeren van het regionaal programma. Werkt hierin samen met de contactschool en de centrumgemeente. b. Is verantwoordelijk voor afspraken met andere partners binnen het Doorstroompunt en voor het beheer van bijbehorende middelen.
	De contactgemeente maakt onder andere afspraken met partijen bij de uitvoering van de taken van het Doorstroompunt, is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het regionaal programma, voert deze maatregelen samen met de contactschool en centrumgemeente uit en ontvangt en beheert de middelen.	Geen rol of taak a. Is niet verantwoordelijk voor het maken van afspraken binnen de arbeidsmarktregio over dienstverlening aan jongeren richting werk; dat ligt bij de centrumgemeente.
Gemeente in de arbeidsmarktregio	De overige individuele gemeenten in de arbeidsmarktregio, naast de centrumgemeente. Hiermee worden de gemeenten in hun rol als uitvoerders van de Participatiewet bedoeld en niet van het gemeentelijke Doorstroompunt.	Actieve rol of taak a. Voert artikel 7a van de Participatiewet uit: beoordeelt de geschiktheid van voltijdsonderwijs of werk voor jongeren, biedt ondersteuning op school en begeleidt richting leerwerktrajecten of werk. b. Stelt een eigen lokale verordening op voor de uitvoering van artikel 7a. c. Kan, onder regie van de centrumgemeente, samenwerken met andere gemeenten in de arbeidsmarktregio aan een gezamenlijke of geharmoniseerde uitvoering van artikel 7 van de Participatiewet (zoals gezamenlijke inkoop leerwerktrajecten of ondersteuning op scholen).
		Geen rol of taak a. Maakt geen afspraken binnen het regionaal programma; dit gebeurt door de contactgemeente en centrumgemeente.

De gewenste functionele inrichting binnen gemeenten om de wet- en regelgeving goed te implementeren

Tabel 4. Gewenste rollen en functionaliteiten implementatie wet van school naar duurzaam werk

Rol	Gewenste rollen en functionaliteiten
Centrumgemeente	a. Coördinator/programmamanager van school naar duurzaam werk (voorheen coördinator Aanpak Jeugdwerkloosheid): medeverantwoordelijk voor totstandkoming en uitvoering regionaal programma. b. Beleidsadviseur of strategisch adviseur arbeidsmarktregio: afstemmen beleid rondom de dienstverlening aan jongeren richting werk met gemeenten in de arbeidsmarktregio en andere partners in de arbeidsmarktregio. c. Beleidsadviseur Werk & Inkomen: opstellen beleid omtrent artikel 7a van de Participatiewet en eventueel afstemmen geharmoniseerde aanpak met gemeenten in de arbeidsmarktregio. d. Consulanten Werk en Inkomen/Jongerenconsulenten: voor de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet. e. Wethouder met portefeuille Werk en Inkomen of arbeidsmarktregio: vertegenwoordigen arbeidsmarktregio (incl. gemeenten in de arbeidsmarktregio) in regionaal bestuurlijk overleg.
Contactgemeente	a. Programmamanager, projectleider of coördinator VSNDW (voorheen vaak de programmamanager of VSV-aanpak): verantwoordelijk voor inhoud, uitvoering, monitoring en rapportage van het regionaal programma. b. Coördinator Doorstroompunt: organiseert de ketenaanpak en afstemming met contactschool, RMC, leerplicht, Werk en Inkomen, etc. c. Beleidsadviseur onderwijs: verbinden van gemeentelijk onderwijsbeleid aan Doorstroompunt-inzet, subsidies en eerdere VSV-aanpak. d. Doorstroomcoaches: begeleiden van jongeren zonder startkwalificatie naar onderwijs of werk. e. Wethouder met portefeuille onderwijs: vertegenwoordigen gemeenten in Doorstroompuntregio in regionaal bestuurlijk overleg.
Gemeente in de arbeidsmarktregio	a. Beleidsadviseur Werk & Inkomen: opstellen beleid omtrent artikel 7a van de Participatiewet. b. Manager Werk & Inkomen: implementatie beleid omtrent artikel 7a van de Participatiewet (samen met beleidsadviseur en consulenten). c. Consulanten Werk en Inkomen/Jongerenconsulenten: voor de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet.

5 De rol van de individuele gemeente voor de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet

5.1 Introductie

Met het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet krijgen gemeenten een expliciete opdracht om jongeren onder de 27 jaar te ondersteunen terug naar school, naar een leerwerktraject of naar werk. Dit gebeurt in samenwerking met onderwijsinstellingen, het Doorstroompunt en overige benodigde partners. Gemeenten moeten beleidsmatig en praktisch keuzes maken: hoe bieden ze deze ondersteuning, en met wie werken ze samen? De gemeenteraad stelt een verordening op over de ondersteuning van jongeren en neemt in de verordening over cliëntenparticipatie ook op hoe jongeren, zowel werkzoekend als schoolgaand, of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering. Onderstaand stappenplan helpt gemeenten om het beleid en de uitvoering van artikel 7a zorgvuldig en stapsgewijs in te richten. Het volgen ervan is uiteraard niet verplicht, maar biedt een logische en praktische leidraad.

5.2 Basisproces

- **Stap 1:** analyseren van de doelgroep en de wettelijke opdracht voor gemeenten
- **Stap 2:** inventariseren van de praktijk en samenwerking met partners
- **Stap 3a:** invullen van de wettelijke opdracht
- **Stap 3b:** bepalen wie uitvoering geeft aan de opdracht van de gemeente en uitvoering klaarstomen
- **Stap 4:** opstellen beleidskeuzes en verordening
- **Stap 5:** betrekken van relevante partijen en feedback verzamelen
- **Stap 6:** vaststellen en communiceren van het beleid
- **Stap 7:** implementeren en evalueren van het beleid

Stap 1: analyseren van de doelgroep en de wettelijke opdracht voor gemeenten

De gemeente maakt keuzes in de ondersteuning die zij jongeren wil bieden. Dit begint bij het in kaart brengen van de potentiële doelgroep. De potentiële doelgroep betreft:

- Werkzoekende jongeren met een bijstandskuitkering of werkzoekende jongeren zonder uitkering die een beroep doen op de gemeente voor ondersteuning naar werk;
- Schoolgaande jongeren uit het praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs als de school voor hen een beroep doet op de gemeente;
- Schoolgaande jongeren uit het hoger en wetenschappelijk onderwijs als zij zelf een beroep doen op de gemeente.

Daarnaast is het belangrijk dat de gemeente kennisneemt van de wettelijke opdracht. Die opdracht is ook verbonden aan die van scholen, het Doorstroompunt, de arbeidsmarktregio en de Doorstroompuntregio. Alleen met dat inzicht kan de gemeente doordachte keuzes maken over het beleid en de samenwerking die daarvoor nodig is.

Stap 2: inventariseren van de praktijk en samenwerking met partners

Een goede vervolgstap is dat de gemeente in kaart brengt hoe jongeren nu worden ondersteund. Zowel door de gemeente als in samenwerking met UWV en met sociale partners in de arbeidsmarktregio. Inventarisatie van de inzet in de arbeidsmarktregio is met name relevant omdat de centrumgemeente vanaf de coronatijd tot het moment van inwerkingtreding van de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk tijdelijke financiële middelen ontvangt voor het ondersteunen van jongeren naar werk. Daarnaast is het belangrijk om zicht te krijgen op plannen en ontwikkelingen rond de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur.

Aanvullend is het aan te raden om te kijken naar de bestaande en de voorgenomen inzet door het Doorstroompunt en onderwijsinstellingen als het gaat om het ondersteunen van jongeren naar werk. Als er nog geen samenwerking is, stem dan eerst af met de centrumgemeente. Vanuit het regionaal programma zijn of worden er mogelijk al verbindingen gelegd tussen gemeenten, onderwijsinstellingen en het Doorstroompunt om afspraken te maken over samenwerking. Als er nog geen of onvoldoende verbindingen zijn, stem dan met de centrumgemeente af hoe contact gelegd kan worden met de onderwijsinstellingen of het Doorstroompunt. Zo is te achterhalen hoe zij jongeren (willen) ondersteunen op basis van hun nieuwe wettelijke taken, en wat zij daarbij van de gemeente verwachten.

Stap 3a: invullen van de wettelijke opdracht

Hieronder wordt de wettelijke opdracht van de gemeente toegelicht aan de hand van vragen. Het is belangrijk om steeds te toetsen waar lokale beleidskeuzes of acties vereist zijn.

Hoe bepaalt de gemeente of initieel voltijdsonderwijs de beste optie is?

Voor alle jongeren die de gemeente ondersteunt op grond van artikel 7a, moet de gemeente de afweging maken of het volgen van initieel voltijdsonderwijs of werk de beste optie voor de jongere is. Initieel voltijdsonderwijs geldt daarbij als voorliggende voorziening.

Voor jongeren die al een startkwalificatie hebben en geïnteresseerd zijn in vervolgonderwijs, bijvoorbeeld als zij omgeschoold willen worden, kan de gemeente afspraken maken over verwijzing van de jongere naar het Werkcentrum in de arbeidsmarktregio voor scholingsadvies. Advisering over scholing maakt onderdeel uit van de dienstverlening die het Werkcentrum moet bieden.

Voor jongeren zonder startkwalificatie die door een pro-, vso- of mbo-school of het Doorstroompunt overgedragen worden aan de gemeente, kan de gemeente ervan uitgaan dat initieel vervolgonderwijs voor deze jongeren niet mogelijk is. Het behoort tot de wettelijke taak van deze scholen en het Doorstroompunt om die afweging te maken. Komt een jongere zonder tussenkomst van voornoemde partners terecht bij de gemeente voor ondersteuning naar werk en heeft die jongere geen startkwalificatie, dan kan de gemeente de expertise van het Doorstroompunt inzetten bij de afweging of initieel voltijdsonderwijs mogelijk of passend is. Deze situatie kan zich voordoen wanneer een jongere werkloos raakt, geen recht (meer) heeft op een WW-uitkering en wordt overgedragen door UWV of zich zelf meldt bij de gemeente voor ondersteuning bij het vinden van werk. De gemeente kan bijvoorbeeld samen met het Doorstroompunt een intakegesprek voeren. Als uit dat gesprek blijkt dat de jongere initieel voltijdsonderwijs wil of kan volgen, dan kan de gemeente met het Doorstroompunt afspreken om de begeleiding terug naar school door het Doorstroompunt voort te laten zetten. In het regionaal programma moet over deze vorm van samenwerking afspraken worden gemaakt tussen de gemeente en het Doorstroompunt.

Hoe kan de gemeente een leerwerktraject realiseren voor jongeren zonder startkwalificatie als initieel voltijdsonderwijs niet mogelijk of passend is?

Niet voor alle jongeren is het volgen van initieel voltijdsonderwijs mogelijk of passend. Om de arbeidsmarktpositie van jongeren zonder startkwalificatie te verbeteren, is het belangrijk dat zij zich kunnen blijven ontwikkelen door werken te combineren met leren. Dit wordt ook wel een leerwerktraject of praktijkgerichte bij- of omscholing genoemd. Het combineren van werken met leren is een van de meest effectieve re-integratie-instrumenten.

Het inzetten van praktijkgerichte bij- en omscholing voor jongeren vraagt om samenwerking met regionale partners. In de arbeidsmarktregio gaat het om samenwerking tussen gemeenten en UWV (scholing als onderdeel van het uitvoeringsplan van gemeenten en UWV voor de werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening) én tussen gemeenten en UWV met medebetrokkenheid van sociale partners, onderwijs en SBB (scholing als onderdeel van de regionale meerjarenagenda). Dit wordt geregeld met de wijziging van de wet- en regelgeving structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, als onderdeel van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Op regionaal niveau is er ook het beste zicht op aanvullende financiële middelen voor bij- en omscholing. Denk aan Europese, landelijke, provinciale, regionale, lokale financiële middelen en private fondsen. Voorbeelden op landelijk niveau zijn

1) de SLIM-scholingssubsidie, voor praktijkgerichte scholing binnen Ontwikkelpaden van maatschappelijk

cruciale sectoren en 2) de Subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg, voor de bekostiging van begeleiding bij leerbanen waar een deel van een mbo-opleiding wordt gedaan.

Ook moeten gemeenten, pro-, vso- en mbo-scholen en het Doorstroompunt in het regionaal programma van de Doorstroompuntregio afspraken maken over het inzetten van praktijkgerichte bij- en omscholing voor jongeren die zonder startkwalificatie het initieel voltijdsonderwijs verlaten. Deze verplichting is opgenomen in de Regeling regionaal programma en Doorstroompuntfunctie 2026-2029. De regeling verduidelijkt ook wat onder praktijkgerichte bij- en omscholing wordt verstaan. Het gaat om scholing die jongeren helpt om stapsgewijs door te leren of over te stappen naar ander werk. Dit kan bestaan uit **praktijkleren in het mbo**, waarbij jongeren een deel van een formele, door de minister van OCW erkende mbo-opleiding doen. Zij kunnen hiervoor een mbo-certificaat (arbeidsmarkt relevant onderdeel van een opleiding), een praktijkverklaring (maatwerkopleiding) of een diploma (met maatwerk) behalen. Een andere vorm is **non-formele scholing**, gewaardeerd door branches binnen door de minister van SZW erkende sectorale Ontwikkelpaden.

Gemeenten kunnen in het regionaal programma verwijzen naar hun samenwerking met partners in de arbeidsmarktregio. Denk aan afspraken met sectoren en werkgevers over instroom en ontwikkeling van jongeren zonder startkwalificatie, bijvoorbeeld via instapfuncties uit sectorale Ontwikkelpaden waarvoor geen diploma vereist is.

Daarnaast kunnen gemeenten samen met scholen en het Doorstroompunt afspraken maken over:

1. Het beschrijven van ontwikkelmogelijkheden van jongeren die door de school worden overgedragen aan de gemeente, bijvoorbeeld in het overgangsdokument;
2. Het invullen van stageplekken als opstap naar een instapfunctie uit een sectoraal Ontwikkelpad en het omzetten ervan in een baan.

Op welke wijze kan de gemeente jongeren begeleiden naar werk als initieel voltijdsonderwijs of een leerwerktraject niet mogelijk of passend is?

Is initieel voltijdsonderwijs of een leerwerktraject geen optie of niet passend voor een jongere, dan komt **ondersteuning gericht op arbeidsinschakeling** in beeld. De gemeente kan daarbij gebruikmaken van alle voorzieningen die beschikbaar zijn voor de brede doelgroep van de Participatiewet, met uitzondering van participatieplaatsen (artikel 10a van de Participatiewet). Ook **beschut werk** kan worden ingezet, als dat de meest passende vorm van werk is voor de jongere. Deze mogelijkheid is vooral relevant voor jongeren uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

Het begeleiden van jongeren naar arbeidsinschakeling is cruciaal. Uit onderzoek blijkt dat persoonlijke begeleiding en het voeren van één-op-één gesprekken met jongeren essentiële succesfactoren zijn. Jongeren moeten zich gehoord en gezien voelen; een vertrouwensband tussen hen en hun begeleider bevordert niet alleen hun welzijn, maar ook hun motivatie om stappen te zetten richting werk. Door persoonlijke aandacht centraal te stellen, ontstaat ruimte voor maatwerk dat aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de jongere. Dit betekent echt luisteren, jongeren actief betrekken bij hun traject en hen mede-eigenaar maken van hun weg naar werk.

Mede door de nieuwe rol van scholen en het Doorstroompunt bij het ondersteunen van jongeren naar werk, zal de groep die terechtkomt bij de gemeente vaak te maken hebben met specifieke en/of meervoudige problematiek. Denk hierbij aan psychische problemen, jongeren die crimineel gedrag vertonen, een beroep doen op jeugdzorg, te maken hebben met schulden, dak- of thuisloos zijn of leven in armoede. Dit vraagt tevens om samenwerking van de gemeente met partners uit het sociaal domein. Om te waarborgen dat jongeren met meervoudige problematiek laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning krijgen, moeten gemeenten, scholen en het Doorstroompunt in het regionaal programma van de Doorstroompuntregio hierover ook afspraken maken. Gemeenten kunnen voortbouwen op de regels die zij hebben opgenomen in hun verordening over de samenwerking binnen het gehele sociaal domein. Als integrale ondersteuning nodig is, biedt deze verordening een basis voor samenwerking met andere partijen. Sinds 1 juli 2023 zijn gemeenten hiertoe verplicht op grond van de Wet uitvoering breed offensief.

Gemeenten kunnen in het regionaal programma ook samenwerkingsafspraken opnemen met ESB- en ggz-instellingen om jongeren te ondersteunen richting werk. De **ESB-regeling** (Subsidieregeling ernstige scholingsbelemmeringen) is bedoeld voor arbeidstoeleiding middels bijscholing voor jongeren die vanwege meervoudige problematiek zonder startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten. Voor jongeren met een (ernstige) psychische aandoening die ggz-hulp ontvangen, kan de gemeente gebruikmaken van de **IPS-regeling**. Deze methode (Individuele Plaatsing en Steun) wordt aangeboden door ggz-instellingen en is bewezen effectief in de begeleiding naar werk. IPS maakt deel uit van de meta-analyse 'Investeren in kwetsbare jongeren', waarin blijkt dat jongeren met meervoudige problematiek het beste gelijktijdig en integraal ondersteund kunnen worden tijdens werk. Dit sluit aan bij het principe 'first place, then train van IPS', waarbij werk niet volgt op een zorgtraject, maar er direct mee wordt gecombineerd.

Hoe kan de betrokkenheid van de gemeente tijdens de schoolperiode eruit zien?

Pro-, vso- en mbo-scholen bieden aanvullende loopbaanbegeleiding tijdens het onderwijs en tot één of twee jaar na diplomering, gericht op de overgang naar vervolgonderwijs of werk. Op verzoek van de school kan de gemeente al tijdens de schoolperiode ondersteuning bieden gericht op arbeidsinschakeling.

Gemeenten en scholen kunnen samen bepalen welke ondersteuning nodig is, zoals laagdrempelige aanwezigheid op school, gastlessen, of het inzetten van het werkgeversnetwerk voor werkoriëntatie of het vinden van een bbl-leerbaan. Ook voorzieningen als loonkostensubsidie of een jobcoach kunnen worden ingezet om een bbl-leerbaan te realiseren voor jongeren zonder startkwalificatie. Belangrijk is ook om tijdig af te stemmen welke ondersteuning of specifieke voorzieningen een jongere nodig heeft bij de overgang naar werk en of er mogelijkheden zijn om een stage of leerbaan om te zetten in een baan. In het regionaal programma moeten hierover afspraken vastgelegd worden tussen de gemeente en de scholen.

Hoewel jongeren uit het hbo of wo over het algemeen goede arbeidsmarktkansen hebben, kunnen ook zij ondersteuning nodig hebben. Vooral als zij een handicap of chronische ziekte hebben. Daarom mogen gemeenten op hun verzoek ook deze studenten begeleiden.

Vroegtijdig contact met de school en/of de jongere stelt de gemeente ook in staat om belemmeringen op meerdere leefgebieden in kaart te brengen. Waardoor deze sneller kunnen worden aangepakt en de kans op duurzaam werk voor de jongere toeneemt.

Hoe draagt de school of het Doorstroompunt een jongere over aan de gemeente?

Pro-, vso- en mbo-instellingen kunnen de gemeente verzoeken de ondersteuning naar werk voort te zetten als de jongere het onderwijs heeft verlaten. Dit geldt ook voor het Doorstroompunt bij jongeren zonder startkwalificatie. De school verstrekt hiervoor, met toestemming van de jongere of diens ouders, een overgangsdokument aan de gemeente. Het Doorstroompunt mag dit ook doen, maar is hiertoe niet verplicht. Contactschool, contactgemeente en centrumgemeente maken in het regionaal programma afspraken over het gebruik van het overgangsdokument, zoals het format. Om regio's te faciliteren, heeft onderzoeksbureau De Beleidsonderzoekers in opdracht van OCW en SZW een modelformat en handreiking gemaakt voor het overgangsdokument. Dit format is te vinden op de webpagina over het wetsvoorstel.

Hoe kan de gemeente jongeren betrekken bij (de uitvoering van) het beleid?

Het betrekken van jongeren bij de uitvoering van beleid vereist dat hun perspectief serieus wordt genomen en dat zij actief participeren in het vormgeven van hun traject naar werk. Dit vindt primair plaats door middel van persoonlijke gesprekken met de klantmanager of consultant, waarin aandacht is voor de eigen inbreng, keuzes en wensen van de jongere. Door jongeren mede-eigenaar te maken van hun ontwikkelproces, kan maatwerk worden gerealiseerd dat beter aansluit op hun motivatie en ondersteuningsbehoefte. Daarnaast kunnen gemeenten jongeren collectief betrekken bij het beleid. Op grond van artikel 47 van de Participatiewet moet de gemeenteraad in een verordening opnemen hoe cliënten worden betrokken bij de uitvoering van de Participatiewet en daarop berustende bepalingen.

Het vormgeven van jongerenparticipatie vergt een doordachte aanpak. Door jongeren serieus te benaderen, persoonlijk uit te nodigen en te investeren in een veilige en open sfeer, kan langdurige betrokkenheid bij beleid worden gerealiseerd waarbij jongeren daadwerkelijk centraal staan. Om jongerenparticipatie goed vorm te geven is een [handreiking](#) ontwikkeld door bureau EMMA. Tevens is er een leernetwerk waarin regio's kennis en ervaringen uitwisselen.

Stap 3b: bepalen wie uitvoering geeft aan de opdracht van de gemeente en uitvoering klaarstomen

De gemeente stelt vast welke uitvoerende professionals verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van haar opdracht, zoals:

1. De afweging tussen voltijdsonderwijs en werk.
2. De begeleiding van jongeren tijdens de schoolperiode.
3. De begeleiding van jongeren naar leerwerktrajecten of werk.
4. De coördinatie met scholen, het Doorstroompunt en het Werkcentrum

Deze taakverdeling wordt intern vastgelegd, inclusief eventuele werkinstructies of benodigde trainingen. Het begeleiden van jongeren vraagt specifieke pedagogische vaardigheden, zoals het opbouwen van vertrouwen, motiveren en omgaan met onzekerheid of kwetsbaarheid. Dit kan betekenen dat consultants aanvullende trainingen, cursussen of intervisie nodig hebben om hier goed op toegerust te zijn. In de beginfase zal bovendien nog gezocht moeten worden naar een werkbaar rolverdeling met scholen en het Doorstroompunt, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van de jongere. Over het bevorderen van de vakkundigheid van professionals bij gemeenten, scholen en het Doorstroompunt moeten in het regionaal programma ook samenwerkingsafspraken worden gemaakt.

Het is goed om hierbij bewust te zijn dat de wet extra inzet vraagt van de consultants. Het gaat hierbij namelijk om een nieuwe doelgroep: jongeren zonder uitkering die vaak nog niet eerder in beeld waren bij de gemeente. Het begeleiden van deze groep vraagt doorgaans meer inzet dan gebruikelijk, onder andere vanwege de noodzaak tot samenwerking met partners in het sociaal domein (in verband met multiproblematiek), vooral bij jongeren ouder dan 23 jaar.

Stap 4: opstellen beleidskeuzes en verordening

De gemeente formuleert duidelijke keuzes in het beleid. De centrumgemeente ondersteunt gemeenten hierbij en kan hiervoor input leveren. De keuzes van de gemeente worden verwerkt in een conceptverordening met heldere kaders voor uitvoering en jongeren. Gemeenten kunnen hiervoor de modelverordening van de VNG gebruiken, deze wordt in het najaar van 2025 verwacht.

Stap 5: betrekken van relevante partijen en feedback verzamelen

De gemeente stemt het conceptbeleid af met en op het beleid van onderwijsinstellingen, het Doorstroompunt en andere relevante partners. Dit proces kan de centrumgemeente faciliteren. Wanneer (op bepaalde onderdelen) een gezamenlijke, geharmoniseerde aanpak met gemeenten wenselijk is, kan de centrumgemeente ook dit proces coördineren in afstemming met de overige gemeenten.

Stap 6: vaststellen en communiceren van het beleid

De gemeente legt het beleid en daarmee de verordening ter vaststelling voor aan de gemeenteraad. Na vaststelling wordt het beleid gecommuniceerd binnen de gemeentelijke organisatie en naar externe partners.

Stap 7: implementeren en evalueren van het beleid

De gemeente implementeert het beleid in de dagelijkse praktijk. Daarbij is het wenselijk dat de gemeente monitort hoe het beleid wordt toegepast, hoe de samenwerking verloopt en wat de resultaten zijn. Op basis van deze inzichten kan het beleid periodiek worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Monitoring en evaluatie van de samenwerkingsafspraken en maatregelen in het regionaal programma is verplicht gesteld.

6 De rol van de centrumgemeente bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma

6.1 Introductie

In het basisproces hieronder worden de stappen beschreven die de centrumgemeente kan zetten als partner bij de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma van de Doorstroompuntregio. Hieronder vallen ook de vormgeving en organisatie van het hiervoor benodigde regionaal bestuurlijk overleg en de op te stellen effectrapportage. Als de arbeidsmarktregio overlapt met meerdere Doorstroompuntregio's is de centrumgemeente betrokken bij meerdere regionale programma's. De stappen hieronder zijn opgesteld vanuit het perspectief van de centrumgemeente, maar worden samen met de contactgemeente en contactschool uitgevoerd. Het volgen van het stappenplan is niet verplicht, maar biedt een logische en praktische leidraad.

6.2 Basisproces

- **Stap 1:** vormgeven (vernieuwde) kerngroep en regionaal bestuurlijk overleg
- **Stap 2:** maken van regionale analyse en formuleren streefcijfers
- **Stap 3:** opzetten van werkgroepen die samenwerkingsafspraken en maatregelen uitwerken
- **Stap 4:** betrekken van jongeren bij het regionaal programma
- **Stap 5:** maken van de begroting
- **Stap 6:** maken van afspraken over de uitvoering, monitoring en evaluatie van het regionaal programma

Stap 1: vormgeven (vernieuwde) kerngroep en regionaal bestuurlijk overleg

Het succesvol ontwikkelen en monitoren van de voortgang van het regionaal programma begint met een kerngroep en een regionaal bestuurlijk overleg die samengesteld zijn uit in ieder geval de contactgemeente, contactschool en centrumgemeente. De contactgemeente heeft de verantwoordelijkheid als procesregisseur. De centrumgemeente zorgt ervoor dat zij is vertegenwoordigd in de kerngroep en sluit aan bij het regionaal bestuurlijke overleg.

De contactgemeente, contactschool en centrumgemeente(n) maken gezamenlijk afspraken over de werkwijze in de kerngroep en het regionaal bestuurlijk overleg. De samenwerkingsafspraken over de vormgeving en organisatie van het regionaal bestuurlijk overleg moeten ook worden vastgelegd in het regionaal programma. Denk aan deelnemers, organisatie, frequentie, wijze van besluitvorming, eventuele inzet van een procesbegeleider of andere ondersteunende rollen. De presentatie van Berenschot over de regionale governance in doorstroompuntregio's kan hierbij behulpzaam zijn.²⁵

Stap 2: maken van een regionale analyse en formuleren streefcijfers

De regionale analyse vormt het fundament van het regionaal programma. Op basis van de regionale analyse bepalen de contactgemeente, de contactschool en de centrumgemeente(n) samen welke streefcijfers, afspraken en maatregelen passend zijn bij de opgave van de regio. Er worden geen nadere eisen gesteld aan vorm en inhoud van de regionale analyse. Een regionale analyse bevat vaak een

²⁵ <https://ingrado.nl/media/files/Berenschot%20-%20Presentatie%20ogovernance%20regios%20-%20onaslagerwerk.pdf>.

aantal onderdelen. Zoals een cijfermatig beeld van de regio met de belangrijkste trends en analyses over voortijdige schooluitval en jeugdwerkloosheid. Bijvoorbeeld over oorzaken waarom jongeren geen diploma halen of niet duurzaam aan het werk komen. Of met informatie over bij welke schoollocaties, bij welke opleidingen, in welke wijken of gebieden extra aandacht nodig is. Ook kan een overzicht worden gegeven van het bestaande aanbod in de regio. Hierbij kan de centrumgemeente een rol spelen bij het inzichtelijk maken van de ondersteuning aan jongeren richting werk in de arbeidsmarktregio (zie voor meer informatie H6).

Cijfers en trends kunnen gevonden worden via het dashboard VSV en dashboard jongeren in kwetsbare positie (jikip) van DUO: [Voortijdig schoolverlaten en Jongeren in een kwetsbare positie - Dashboards - DUO](#). Voor gemeenten is de tool Jongeren in Beeld beschikbaar via het Inlichtingenbureau. In Q3 2025 zal een nieuw NEET²⁶ dashboard worden gepubliceerd. Het dashboard biedt inzicht in de omvang en kenmerken van de populatie van jongeren zonder werk en school binnen regio's. De uitvoering van de analyse is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de drie kernpartners. Om te komen tot een regionale analyse kunnen de drie kernpartners gebruikmaken van de [leidraad](#) en tool²⁷ die ontwikkeld is door Bureau LPBL in opdracht van OCW en SZW. Ook is aanvullend budget beschikbaar gesteld waarmee regio's een deugdelijke regionale analyse kunnen maken.

Op basis van de regionale analyse formuleren de contactgemeente, contactschool en centrumgemeente(n) ten minste twee streefcijfers, inclusief onderbouwing:

- a. Het beoogd maximum aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters per studiejaar, over de studie jaren 2026/2027 t/m 2029/2030. Om de Doorstroompuntregio's hierbij te faciliteren, ontvangt elke Doorstroompuntregio van OCW een eigen referentiewaarde. Deze referentiewaarde is gebaseerd op het verdeelmodel van het CBS, waarmee het risico op voortijdig schoolverlaten per regio in kaart is gebracht.
- b. Het beoogd maximum aantal jongeren zonder werk of opleiding van 16 tot 27 jaar, over de jaren 2026 t/m 2029. Hierbij is voortgebouwd op een bestaande Europese indicator, namelijk het aantal jongeren 'Not in Education, Employment or Training' (NEET).

Stap 3: opstellen van samenwerkingsafspraken en maatregelen voor het regionaal programma

Op basis van de regionale analyse formuleren de contactschool, contactgemeente en centrumgemeente gezamenlijk de samenwerkingsafspraken en bijbehorende maatregelen voor het regionaal programma. Deze samenwerkingsafspraken en maatregelen moeten gaan over een aantal verplichte [thema's](#), zoals preventie, toeleiding, begeleiding op de werkplek en nazorg. Ook dienen de maatregelen te voldoen aan een aantal [voorwaarden](#).²⁸ Ook dient er aandacht te zijn voor een aantal specifieke doelgroepen, zoals nieuwkomers. Voor het regionaal programma hebben OCW en SZW een [format](#) opgesteld.

Belangrijk is daarbij om de conceptsamenwerkingsafspraken en maatregelen af te stemmen met relevante gremia binnen de regio, zoals stuurgroepen, ambtelijke overleggen en vertegenwoordigers uit onderwijs en bedrijfsleven. Na deze afstemming worden de programmaliijnen en maatregelen bestuurlijk vastgesteld.

Stap 4: opzetten van werkgroepen die samenwerkingsafspraken en maatregelen uitwerken

Om de totstandkoming van het regionaal programma te ondersteunen kunnen de contactschool, contactgemeente en centrumgemeente een projectstructuur inrichten. Deze kan bestaan uit werkgroepen met medewerkers van de betrokken partijen in de regio op strategisch en/of tactisch niveau. Elke werkgroep kan één of meerdere samenwerkingsafspraken en/of maatregelen uitwerken.

²⁶ Het aantal jongeren 'Not in Education, Employment or Training' (NEET); is een nieuwe indicator in het regionaal programma.

²⁷ [Update vanuit het ministerie van OCW over de regionale plannen wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk'](#).

²⁸ Regeling Regionaal Programma: [Overheid.nl | Consultatie Besluit van school naar duurzaam werk](#).

De centrumgemeente moet bij het uitwerken van de samenwerkingsafspraken en de maatregelen waarvoor het regionale budget wordt ingezet, in goed contact staan met de gemeenten in de arbeidsmarktregio. Verschillende samenwerkingsafspraken zijn voor gemeenten relevant voor de uitvoering van het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet:

- a. Afspraken over de samenwerking tussen pro-, vso- en mbo-scholen en gemeenten, inclusief het gebruik van het overgangsdokument, alsmede de samenwerking tussen het Doorstroompunt en gemeenten bij het uitvoeren van hun wettelijke taken;
- b. Afspraken over praktijkgerichte bij- of omscholing voor jongeren zonder startkwalificatie;
- c. Afspraken over de ondersteuning van jongeren met meervoudige problematiek.

Ook moet de centrumgemeente in het regionaal programma kunnen onderbouwen dat de maatregelen waarvoor het regionale budget wordt ingezet aanvullend zijn op de manier waarop gemeenten in de arbeidsmarktregio uitvoering geven aan het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet.

Om de kernpartners te faciliteren bij het maken van de samenwerkingsafspraken is een aantal producten gemaakt. De meest actuele versies zijn te vinden in het dossier over de Wet van school naar duurzaam werk op [Samenvoordeklant](#).

Voor een aantal verplichte en inhoudelijk relevante onderdelen is informatie beschikbaar die richting geven aan de samenwerking in de Doorstroompuntregio. In onderstaande tabel staat een overzicht (let op: kijk voor de meest actuele versies op [Samenvoordeklant](#)):

Tabel 5. Handreikingen en inspiratie voor samenwerkingsafspraken op onderwerpen van het regionaal programma

Onderwerp in regionaal programma	Onderwerp / Doel	Bron/Format
Afspraken over de samenwerking tussen het Doorstroompunt, scholen en gemeenten (in format onderdeel 4a+b)	Format voor overgangsdokument voor overdracht jongere van school naar gemeente	De Beleidsonderzoekers: Handreiking overgangsdokument, hoofdstuk 3 is relevant voor gemeenten. Handreiking voor een overgangsdokument – De Beleidsonderzoekers
Ondersteuning jongeren met meervoudige problematiek (in format onderdeel 4c)	Inspiratie voor integrale aanpak	De Beleidsonderzoekers: Eindrapport inspiratie voor integrale ondersteuning. Eindrapport-inspiratie_voor_integrale_ondersteuning-beleidsonderzoekers_2023.pdf
	Mentaal welzijn van jongeren	Terugblik webinar 'Jongeren & mentale gezondheid'. Terugblik webinar: Jongeren & mentale gezondheid - 05 december 2024 Samen voor de klant
Praktijkgerichte bij- en omscholing van jongeren zonder startkwalificatie (in format onderdeel 4f)	Praktijkleren in het mbo en sectorale ontwikkelpaden	Sectorale Ontwikkelpaden: Sectorale Ontwikkelpaden Samen voor de klant De Ontwikkelpaden en de daaraan gekoppelde scholingssubsidie bieden ook mooie baan- en ontwikkelkansen voor jongeren. Ook voor jongeren die zonder startkwalificatie uitstromen uit het onderwijs. In de Ontwikkelpaden staan namelijk ook instapfuncties, waaraan geen kwalificatie-eisen zijn verbonden met bijbehorende maatwerkopleidingen. Zo kunnen ook zij zich stapsgewijs ontwikkelen en een meer duurzame plek op de arbeidsmarkt verkrijgen. Praktijkleren in het mbo Samen voor de klant Scholing via Praktijkleren in het mbo bestaat uit een combinatie van werken en het volgen van een mbo-opleiding of een deel daarvan
	Scholingssubsidie voor werkgevers in kansrijke sectoren	SLIM-subsidie: SLIM-scholingssubsidie beschikbaar voor opleidingen in maatschappelijk cruciale sectoren - 03 maart 2025 Samen voor de klant
Investeren in vakkundigheid van professionals (in format onderdeel 4g)	Doorbraakmethode voor uitvoerende professionals	Een van de mogelijke methoden is de Doorbraakmethode van IPW: IPW Doorbraakmethode

Stap 5: betrekken van jongeren bij het regionaal programma

Om de effectiviteit van afspraken en maatregelen uit het regionaal programma te waarborgen, is het noodzakelijk dat deze aansluiten bij de behoeften van de betreffende jongeren. Het betrekken van een representatieve groep jongeren bij het regionaal programma is daarom gewenst. Hierbij kan gedacht worden aan leerlingen van het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, studenten van de entreeopleiding en mbo-niveau 2, voortijdig schoolverlaters en (voormalig) werkzoekende jongeren. Over dit onderwerp moeten de samenwerkingspartners afspraken maken in het regionaal programma. Zoals eerder benoemd is er een [handreiking jongerenparticipatie](#) ontwikkeld door bureau EMMA.

De contactschool, contactgemeente en centrumgemeente kunnen gezamenlijk werksessies, gesprekken of panels met jongeren uit diverse doelgroepen hiervoor organiseren. Tijdens deze sessies worden ervaringen, behoeften en knelpunten geïnventariseerd rondom de overgang van school naar werk. Deze input wordt vertaald naar concrete aanpassingen in programmalijnen en maatregelen. Er wordt gereflecteerd op de inbreng van jongeren en transparant gemaakt hoe deze is verwerkt in het programma.

Belangrijk is om aan te sluiten bij hun leefwereld, in begrijpelijke taal te communiceren en een goede balans te vinden tussen structuur en flexibiliteit. Jongeren geven aan dat ze graag meer promotie en duidelijke uitleg willen over hoe ze kunnen deelnemen. Daarom is het effectief om sociale media en andere toegankelijke kanalen voor jongeren te gebruiken, zodat zij niet alleen geïnformeerd worden, maar ook hun ideeën kunnen delen en directe feedback krijgen. Wederkerigheid speelt hierbij een grote rol: jongeren zijn eerder bereid om mee te denken en mee te doen als zij er zelf ook iets voor terugkrijgen, zoals een financiële vergoeding, een ervaringscertificaat of een waardevolle leerervaring.

Stap 6: maken van de begroting

De centrumgemeente(n), contactgemeente en contactschool maken gezamenlijk een begroting. De begroting geeft per maatregel aan wat de beoogde kosten zijn en of deze worden betaald uit de subsidie voor scholen, de specifieke uitkering voor het gemeentelijk deel, overige financieringsbronnen of een combinatie hiervan. Tevens geeft de begroting aan welk deel van het budget wordt besteed aan algemene activiteiten voor het regionaal programma die niet direct gerelateerd zijn aan een maatregel, zoals coördinatie, administratie, financieel beheer en controlekosten. Welk deel van de totale middelen maximaal besteed mag worden aan deze 'overhead' wordt niet voorgeschreven, maar voor maximale effectiviteit is het aan te raden om dit aandeel zo laag als mogelijk te houden.

Stap 7: maken van afspraken over de uitvoering, monitoring en evaluatie van het regionaal programma

De centrumgemeente(n), contactgemeente en contactschool maken afspraken over wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en monitoring van de verschillende onderdelen van het regionaal programma. Jaarlijks levert de contactgemeente de effectrapportage aan bij DUO, mede namens de contactschool en de centrumgemeente(n). Hierin geven zij een toelichting of de streefdoelen worden behaald of niet, en zo niet waardoor dit komt. Ook wordt in de effectrapportage ingegaan op de voortgang van de afspraken en eventueel aanvullende afspraken die zijn gemaakt tijdens de looptijd van het regionaal programma. Jaarlijks voor 1 februari verstrekt DUO een format voor de effectrapportage. De effectrapportages worden door het ministerie van OCW en SZW geëvalueerd en gebruikt voor nieuw beleid en voortgangsrapportages aan bijvoorbeeld de Tweede Kamer. De effectrapportage kan ook de basis zijn voor een gesprek dat het ministerie van OCW en SZW met een of meerdere regio's voeren.

7 De rol van de centrumgemeente bij het vertegenwoordigen en ondersteunen van gemeenten in de arbeidsmarktregio

7.1 Introductie

De centrumgemeente heeft binnen de arbeidsmarktregio een belangrijke coördinerende en ondersteunende rol richting de gemeenten in de arbeidsmarktregio bij de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet i.r.t. het regionaal programma. In het basisproces hieronder worden de stappen beschreven die de centrumgemeente kan zetten om de gemeenten in de arbeidsmarktregio hierin te ondersteunen en te vertegenwoordigen. Het volgen van het stappenplan is niet verplicht, maar biedt een logische en praktische leidraad.

7.2 Basisproces

- **Stap 1:** bewust maken gemeenten in de arbeidsmarktregio van de relatie tussen het regionaal programma en de gemeentelijke opdracht en de rol van de centrumgemeente
- **Stap 2:** ondersteunen van en input ophalen bij gemeenten in de arbeidsmarktregio
- **Stap 3:** afstemmen voorgenomen beleidsinzet met partners
- **Stap 4:** formaliseren beleidsinzet
- **Stap 5:** jaarlijks evalueren

Stap 1: bewust maken gemeenten in de arbeidsmarktregio van de relatie tussen het regionaal programma en de gemeentelijke opdracht en de rol van de centrumgemeente

De centrumgemeente informeert de gemeenten in de arbeidsmarktregio over het regionaal programma. Daarbij legt zij uit hoe de daarin te maken samenwerkingsafspraken en te nemen maatregelen samenhangen met de opdracht van de gemeente op grond van artikel 7a van de Participatiewet. Ook licht zij haar vertegenwoordigende en ondersteunende rol toe. Dit gebeurt bij voorkeur via een vast aanspreekpunt binnen elke gemeente. Die persoon kan collega's, bestuurders en de raad in het verdere proces meenemen.

Daarnaast wijst de centrumgemeente de gemeenten in de arbeidsmarktregio op het belang van:

- a. Het tijdig opstellen van de lokale verordening voor artikel 7a van de Participatiewet.
- b. Een zoveel mogelijk uniforme uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet. Hoewel gemeenten in de arbeidsmarktregio beleidsvrijheid hebben, wordt een geharmoniseerde aanpak sterk aanbevolen om verschillen voor jongeren en samenwerkingspartners te beperken. Dit draagt bij aan een herkenbare, samenhangende en toegankelijke dienstverlening binnen de regio. Voor de te nemen maatregelen in het regionaal programma is gelijke toegankelijkheid voor jongeren tevens het uitgangspunt.

Stap 2: ondersteunen van en input ophalen bij gemeenten in de arbeidsmarktregio

De centrumgemeente kan consultatie- en/of werksessies organiseren met beleidsadviseurs van de gemeenten in de arbeidsmarktregio. Tijdens deze sessies kunnen de volgende vragen worden besproken:

- a. Hoe wil elke gemeente de opdracht op grond van artikel 7a van de Participatiewet invullen? En in het bijzonder a, de samenwerking met de pro-, vso- en mbo-scholen en het Doorstroompunt, de inzet van praktijkgerichte bij- en omscholing voor jongeren zonder startkwalificatie en de ondersteuning van jongeren met multiproblematiek?
- b. Wat zijn werkzame elementen in de dienstverlening van gemeenten die al goed aansluiten bij artikel 7a van de Participatiewet?

- c. Welke dienstverlening mist er nog en hoe kan die ingevuld worden?
- d. Wat verwachten pro-, vso- en mbo-scholen en het Doorstroompunt van de gemeenten? Kunnen de gemeenten hun verwachtingen waarmaken? Hoe kunnen scholen gemeenten betrekken tijdens het onderwijs?
- e. Wat is de beleidsinzet/zijn de beleidsvoornemens ter ondersteuning van jongeren in de arbeidsmarktregio in de samenwerking met UWV, sociale partners, SBB en het onderwijs (voor bij- en omscholing)?
- f. Welke andere partners kunnen een rol spelen in de uitvoering?
- g. Kunnen de gemeenten voor jongeren dezelfde (soort) instrumenten voor arbeidsmarkttoeleiding, sociale activering en scholing inzetten?

Het ondersteunen van gemeenten in de arbeidsmarktregio vraagt vakkundigheid van de centrumgemeente (kennis over relevante cijfers en trends, onderzoek, ondersteuningsproducten die gebruikt kunnen worden, zoals de modelverordening van de VNG) en een goede werkrelatie met de contactgemeente en de contactschool om te weten wat er aan beleidsvoornemens en wensen spelen aan de kant van scholen en het Doorstroompunt.

Stap 3: afstemmen voorgenomen beleidsinzet met partners

Tijdens de consultatie- en/of werksessies stemt de centrumgemeente de voorgenomen beleidsinzet af met ten minste de contactschool en het Doorstroompunt. Het doel is om de samenwerkingsafspraken verder te specificeren binnen het regionaal programma en te onderzoeken welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn waarvoor het regionale budget kan worden gebruikt.

Het is belangrijk om hierbij als centrumgemeente aan te sluiten bij bestaande werkgroepen of overlegstructuren die al zijn opgezet voor het opstellen van het regionaal programma (zoals beschreven in het vorige hoofdstuk). Dit voorkomt dubbel werk en zorgt voor een efficiënte aanpak.

Stap 4: formaliseren beleidsinzet

De centrumgemeente geeft samen met de contactgemeente en de contactschool de voor gemeenten relevante samenwerkingsafspraken en aanvullende maatregelen een plek in het regionaal programma. Voorafgaand aan de ondertekening van het regionaal programma door de centrumgemeente en de vaststelling ervan in het regionaal bestuurlijk overleg, draagt de centrumgemeente zorg voor een gedegen afstemming met alle betrokken gemeenten binnen de arbeidsmarktregio.

De centrumgemeente kan desgewenst ook tekstfragmenten voorstellen voor in de lokale verordeningen of een voorstel doen voor het bundelen van de middelen die aan gemeenten in de arbeidsmarktregio worden verstrekt via een decentralisatie-uitkering voor de uitvoering van het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet.

Stap 5: jaarlijks evalueren

De centrumgemeente draagt bij aan de jaarlijkse effectrapportage. In deze rapportage wordt uiteengezet in hoeverre de streefdoelen uit het regionaal programma zijn gerealiseerd en, indien van toepassing, welke oorzaken er zijn wanneer deze doelen niet zijn behaald. Ook wordt in de effectrapportage ingegaan op de voortgang van de samenwerkingsafspraken en de maatregelen uit het regionaal programma. Dit momentum kan ook worden benut om de uitvoering van het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet door gemeenten in de arbeidsmarktregio tegen het licht te houden. Evaluatie kan tevens aanleiding zijn voor bijstelling van de beleidsinzet regionaal en/of lokaal.

8 De rol van de centrumgemeente bij het afstemmen met andere partners in de arbeidsmarktregio over de dienstverlening die daar geboden kan worden voor jongeren

8.1 Introductie

De centrumgemeente vertegenwoordigt gemeenten voor de uitvoering van de Participatiewet in zowel de Doorstroompuntregio als de arbeidsmarktregio. In die dubbelrol kan de centrumgemeente bijdragen aan onderlinge samenwerking en afstemming.

In paragraaf 4.5 wordt een toelichting gegeven op de samenwerking in de arbeidsmarktregio. Dit is op grond van de wet- en regelgeving SUWI en de voorgenomen wijziging daarvan in het kader van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur (inwerkingtreding voorzien per 1 januari 2027). De centraal staande begrippen worden toegelicht toe (Regionaal Beraad, regionale meerjarenagenda en Werkcentrum). Vergelijkbare begrippen worden gebruikt bij de samenwerking in de Doorstroompuntregio (regionaal bestuurlijk overleg, regionaal programma).

Er wordt duidelijk welke mogelijkheden voornoemde samenwerking in de arbeidsmarktregio biedt voor het ondersteunen van werkzoekende jongeren naar werk en hoe deze samenhangt met de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk. Schoolgaande jongeren uit het initieel onderwijs zoals gedefinieerd in artikel 7a van de Participatiewet, eerste lid, onderdelen b en c, dus jongeren die op verzoek van (pro, vso, mbo hbo of wo) school ondersteuning nodig hebben van de gemeente, behoren niet tot de doelgroep waarvoor dienstverlening in de arbeidsmarktregio mag worden geboden.

8.2 Samenwerking in de arbeidsmarktregio

Regionaal Beraad

Om de publiek-private samenwerking in de arbeidsmarktregio vorm te geven kent iedere arbeidsmarktregio een Regionaal Beraad, waarin minimaal gemeenten, UWV, sociale partners, SBB en onderwijsinstellingen (voor bij- en omscholing) deelnemen. De centrumgemeente maakt afspraken met de gemeenten in de arbeidsmarktregio op welke wijze zij vertegenwoordigd worden in het Regionaal Beraad. Het Regionaal Beraad is een netwerksamenwerking waarbinnen partijen hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden behouden. Het is geen rechtspersoon en geen formeel besluitvormend orgaan. Het Regionaal Beraad dient als regionaal strategisch overleg waarin betrokken organisaties worden vertegenwoordigd. Het biedt structuur voor samenwerking en afstemming over arbeidsmarktbeleid en -dienstverlening. Het Regionaal Beraad kan er in gezamenlijkheid voor kiezen om aanvullende strategische partners in de regio aan te laten sluiten bij de samenwerking.

Om de samenwerking structuur te geven, maken partijen in het Regionaal Beraad samenwerkingsafspraken in de vorm van een convenant. Deze afspraken hebben betrekking op: wie onderdeel uitmaakt van de samenwerking; de uitgangspunten van de samenwerking (waarom werken we samen); de wijze van betrokkenheid van de deelnemers bij de samenwerking (wat is iedere partij haar rol in de samenwerking); de duur van het convenant; de wijze waarop de meerjarenagenda tot stand komt; de

wijze waarop dienstverlening van (ten minste) samenwerkende organisaties via een Werkcentrum wordt ontsloten; en de wijze waarop partijen de samenwerking monitoren en evalueren.

De centrumgemeente van de arbeidsmarktregio is belast met de regie op de regionale samenwerking en het beheer van de daarvoor beschikbaar gestelde financiële middelen. Vanuit de regierol faciliteert de centrumgemeente het bij elkaar brengen van partijen in het Regionaal Beraad, de totstandkoming van het convenant en de regionale meerjarenagenda.

Relatie met de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

- a. Schoolgaande jongeren uit het initieel onderwijs (pro, vso, mbo, hbo, wo), zoals gedefinieerd in artikel 7a, eerste lid, onderdelen b en c, behoren niet tot de doelgroep waarvoor dienstverlening vanuit de arbeidsmarktregio mag worden geboden. Derhalve behoren de onderwijsinstellingen waar zij onderwijs volgen niet tot de kernpartners van het Regionaal beraad. Afspraken over de overgang van school naar duurzaam werk worden met hen gemaakt in de Doorstroompuntregio.
- b. Het valt te overwegen een regionale thematafel te organiseren om de huidige, voorgenomen dan wel gewenste ondersteuning van jongeren naar werk integraal te bespreken met alle relevante partijen aan tafel. Dat kunnen in eerste instantie de partijen zijn die een coördinerende dan wel centrale rol spelen. Hierbij gaat het om de centrumgemeente, de contactgemeente en de contactschool aan de zijde van de Doorstroompuntregio, eventueel aangevuld met de netwerkcoördinator pro/vso. En de centrumgemeente, UWV, sociale partners, SBB en het ROC (als vertegenwoordiger van onderwijsinstellingen voor bij- en omscholing) aan de kant van de arbeidsmarktregio. Dat draagt bij aan kennis van de verschillende op hen van toepassing zijnde wet- en regelgeving, kennis van elkaar en aan afstemming van te maken afspraken en inzet van maatregelen/dienstverlening, waarna die ook in de daarvoor bestemde programma's, agenda's en plannen terecht kunnen komen.

Regionale meerjarenagenda

De regionale meerjarenagenda is bedoeld om, in aanvulling op de reguliere dienstverlening, de plannen uit te werken waar partijen elkaar kunnen versterken of zelfs nodig hebben. Deze kunnen gericht zijn op werkzoekenden, werkenden en werkgevers. De regionale meerjarenagenda bestaat ten minste uit een beleidsagenda (eens in de vijf jaar), een uitvoeringsagenda (minimaal eens in de twee jaar) en de wijze van evalueren van de meerjarenagenda. De beleidsagenda bevat een analyse van de regionale arbeidsmarkt en een overzicht van de ambities die hieruit voortkomen. De uitvoeringsagenda vertaalt de gezamenlijke ambities uit de beleidsagenda naar acties. Dit betreft de acties die partijen gezamenlijk in gang zetten of die samenwerking van meerdere partijen vraagt. De meerjarenagenda is zo ook een middel om bestaande en nieuwe budgetten met elkaar te verbinden en effectief in te zetten. En de logische plek om te beschrijven hoe het gezamenlijke, tijdelijke impulsbudget wordt ingezet om gezamenlijke dienstverlening te ontwikkelen. Centrumgemeenten ontvangen de middelen hiervoor vanaf 1 januari 2025 via een decentralisatie-uitkering. De agenda hoeft niet te worden toegestuurd aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Relatie met de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

- a. Voor het regionaal programma van de Doorstroompuntregio moet ook een regionale analyse gemaakt worden. Het is aan te raden om te bekijken welk deel van deze regionale analyse voor de regionale meerjarenagenda gebruikt kan worden en vice versa. Zo wordt er gewerkt vanuit dezelfde basis.
- b. Voorts moet in het regionaal programma op basis van de regionale analyse een streefcijfer worden geformuleerd met betrekking tot het beoogd maximum aantal jongeren zonder werk of opleiding van 16 tot 27 jaar, over de jaren 2026 t/m 2029. Het is aan te raden dat de centrumgemeente dit streefcijfer afstemt met de partners in de arbeidsmarktregio, omdat de afspraken en dienstverlening aldaar ook effect hebben op het realiseren van het streefcijfer.
- c. Vervolgens moeten in het regionaal programma afspraken worden gemaakt tussen contactschool, contactgemeente en centrumgemeente over een aantal nader gedefinieerde onderwerpen. Een enkel onderwerp zal naar verwachting ook terugkomen in de regionale meerjarenagenda's:
 - i. In het regionaal programma van de Doorstroompuntregio moet worden opgenomen hoe contactschool, contactgemeente en centrumgemeente inzetten op praktijkgerichte bij- en

- omscholing van jongeren die zonder startkwalificatie het initieel onderwijs verlaten. Ook is nader gedefinieerd wat onder praktijkgerichte bij- of omscholing wordt verstaan om de civiele meerwaarde ervan (het vergemakkelijken van stapsgewijs doorleren en overstappen naar ander werk) te waarborgen. Het kan daarbij gaan om praktijkleren in het mbo, waarmee een deel van een formele, door de minister van OCW erkende mbo-opleiding wordt gedaan, waarvoor een mbo-certificaat (vastgesteld arbeidsmarktrelevant onderdeel van een mbo-opleiding) of mbo-praktijkverklaring (maatwerkopleiding) kan worden verkregen. En het kan gaan om non-formele scholing, die wordt gewaardeerd door branches uit door de minister van SZW erkende sectorale Ontwikkelpaden.²⁹ Het is aan te raden dat centrumgemeenten in het regionaal programma verwijzen naar de inzet op praktijkgerichte bij- en omscholing die in de samenwerking met de partners in de arbeidsmarktregio in de meerjarenagenda vorm krijgt. Dit is bij uitstek een opgave waarvoor samenwerking nodig is met sociale partners, onderwijs en SBB (voor bij- en omscholing). Bijvoorbeeld afspraken met sectoren en werkgevers over instroom en verdere ontwikkeling van jongeren zonder startkwalificatie op bijvoorbeeld de instapfuncties uit de sectorale Ontwikkelpaden, waaraan geen kwalificatievereisten zijn verbonden. Of afspraken met opleiders over het beschikbaar stellen dan wel ontwikkelen van relevant opleidingsaanbod. Aanvullend hierop kan de centrumgemeente in het regionaal programma samenwerkingsafspraken maken met de contactschool en contactgemeente. Denk aan het opnemen van een beschrijving van de ontwikkelmogelijkheden van een jongere die wordt overgedragen van de school aan de gemeente als onderdeel van het overgangsdokument. Of denk aan het maken van afspraken over het invullen van stageplekken als mogelijke opstap naar een instroomfunctie uit een Ontwikkelpad (het omzetten van een stage in een (leer)baan).
- ii. Ook moeten in het regionaal programma afspraken worden gemaakt over het ondersteunen van jongeren met meervoudige problematiek op school en in de ondersteuning naar werk. Denk aan jongeren met psychische problemen, jongeren die crimineel gedrag vertonen, jongeren met schulden of jongeren die leven in armoede. Hiervoor is betrokkenheid van andere partners uit het zorg-/sociaal domein noodzakelijk, die daartoe ook deelnemen aan het regionaal bestuurlijk overleg. Als in de meerjarenagenda ook een bredere samenwerking met partners uit het sociaal domein een plek krijgt ter ondersteuning van werkzoekenden met specifieke/meervoudige problematiek, dan vraagt dit om afstemming met de afspraken in het regionaal programma.
 - d. Voorts bevat het regionaal programma aanvullende maatregelen waarvoor het regionaal budget wordt ingezet, die voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - i. Onder meer gericht op jongeren die geen onderwijs volgen, geen werk hebben of een groot risico lopen geen onderwijs te volgen of geen werk te hebben (waar het streefcijfer op is gericht).
 - ii. Er is een relatie met de regionale analyse.
 - iii. Het beoogde maatschappelijke effect en de effectiviteit is aannemelijk gemaakt of zal tijdens de looptijd van het regionaal programma worden geëvalueerd;.
 - iv. Er geen onderscheid wordt gemaakt op basis van de gemeente binnen de Doorstroompuntregio waar een jongere woont, tenzij inhoudelijk kan worden onderbouwd waarom een dergelijk onderscheid noodzakelijk is.
 - v. Aanvullend op de wettelijke taken van scholen, Doorstroompunten en gemeenten.
 - vi. Dit kunnen ook maatregelen betreffen die in de samenwerking met de partners in de arbeidsmarktregio worden uitgevoerd, mits wordt voldaan aan voornoemde voorwaarden en de partners uit de arbeidsmarktregio hier geen reguliere financiering voor ontvangen. In dat geval krijgt de maatregel zowel een plek in het regionaal programma als in de meerjarenagenda en moeten er financiële afspraken gemaakt worden tussen de contactgemeente, die het gemeentelijk deel van het regionale budget ontvangt middels een specifieke uitkering en de centrumgemeente, die belast is met het financiële beheer van de middelen voor de samenwerking in de arbeidsmarktregio.
 - e. Jaarlijks moet de contactgemeente de effectrapportage aanleveren bij DUO, mede namens de contactschool en de centrumgemeente(n). Hierin wordt toegelicht of de door de regio opgestelde streefdoelen worden behaald of niet, en zo niet waardoor dit komt. Ook wordt in de effectrapportage ingegaan op de voortgang van de afspraken. In het regionaal programma staat namelijk niet alleen

²⁹ Ontwikkelpaden laten zien welke banen er in een sector zijn en welke opleidingen daarbij horen.

welke afspraken regio's maken bij de totstandkoming van het regionaal programma, maar kunnen ook afspraken worden gemaakt over activiteiten tijdens de looptijd van het regionaal programma. Bij de maatregelen is het belangrijk om tijdens de looptijd ook te evalueren of de beoogde effecten worden behaald. Als er afspraken of maatregelen in het regionaal programma een plek krijgen die worden gemaakt dan wel uitgevoerd door de partners in de arbeidsmarktregio, dan ligt het voor de hand dat de centrumgemeente de effectrapportage vooraf bespreekt met de partners aldaar. Evaluatie kan tevens aanleiding zijn voor bijstelling van de regionale beleidsinzet.

Werkcentrum

In de arbeidsmarktregio's richten UWV en gemeenten het Werkcentrum in. In elke regio bestaat ten minste één fysieke locatie en is een digitale kanaal (een website), waar informatie te vinden is over wat het Werkcentrum doet, waar het Werkcentrum te vinden en te bereiken is.

Informeren, adviseren en doorverwijzen

Het Werkcentrum biedt aan werkenden, werkzoekenden en werkgevers informatie en advies over arbeidsmarktdienstverlening. Het informeren en adviseren heeft betrekking op arbeidsmarktkansen, vacatures, scholing en beschikbare dienstverlening. Indien de hulpvraag hiertoe aanleiding geeft kan worden doorverwezen naar (een partij die) dienstverlening (biedt), waarbij rekening wordt gehouden met bestaande (wettelijke) verantwoordelijkheden. Hiermee biedt het Werkcentrum (direct of indirect) toegang tot een breed aanbod van dienstverlening van verschillende partijen. Vanuit de brede samenwerking in het Werkcentrum kan ook dienstverlening worden gecreëerd die aangeboden kan worden onder de noemer van het Werkcentrum. De beschreven dienstverlening gericht op het informeren, adviseren en doorverwijzen wordt georganiseerd en uitgevoerd door UWV en gemeenten, vormgegeven in een gidsfunctie. Door de intensievere samenwerking binnen de arbeidsmarktregio ontstaat er een hechter netwerk van partijen, van waaruit werkenden, werkzoekenden en werkgevers gericht geholpen kunnen worden. Het Werkcentrum speelt in dit netwerk een verbindende en richtinggevende rol.

Relatie met de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

Ook jongeren zullen bij het Werkcentrum terecht komen met vragen over werk of scholing. Het is aan te raden voor een goede invulling van de gidsfunctie om niet alleen kennis te hebben van de dienstverlening die wordt geboden door de partners in de arbeidsmarktregio, maar ook kennis te hebben van de ondersteuning die partners uit de Doorstroompuntregio jongeren kunnen bieden. Als jongeren zonder startkwalificatie zich bij het Werkcentrum melden, kan het Doorstroompunt worden betrokken als terugkeer naar bekostigd onderwijs mogelijk is.

Ook kunnen maatregelen uit het regionaal programma in de Doorstroompuntregio mogelijk worden ingezet. Indien jongeren nog relatief kort (binnen één jaar voor mbo en twee jaar voor pro/vso) het onderwijs verlaten hebben, kan het zijn dat de school een jongere nog in begeleiding heeft. Het is aan te raden om dit bij de jongere na te gaan.

Een goede routekaart zou ook gemaakt kunnen worden in de eerder gesuggereerde thematafel.

Ook kunnen er plannen gemaakt worden om het Werkcentrum, fysiek dan wel digitaal, op een dusdanige wijze vorm te geven dat zij ook/expliciet voor jongeren laagdrempelige toegang biedt tot ondersteuning.

Regionale dienstverlening in de samenwerking tussen UWV en gemeenten

UWV en gemeenten werken samen bij de dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers in de arbeidsmarktregio. Dit doen zij op grond van de eigen wettelijke verantwoordelijkheden, zoals vastgelegd in de Wet SUWI en de Participatiewet. De dienstverlening wordt in ieder geval aangeboden in het Werkcentrum en bestaat ten minste uit het verstrekken van informatie en advies aan werkgevers en werkzoekenden, waaronder advies over loopbaan en passende scholing en voorlichting over de mogelijkheden die er zijn om gebruik te maken van instrumenten en voorzieningen, en het voordragen van passende kandidaten aan werkgevers.

Door regionaal samen te werken ontstaat beter inzicht in het regionale aanbod van dienstverlening, instrumenten en voorzieningen. Hierdoor kan ook het gesprek gevoerd worden over het beter op elkaar afstemmen van dienstverlening en voorzieningen en verkend worden wat er op regionale schaal in gezamenlijkheid opgepakt of georganiseerd kan worden.

UWV en gemeenten leggen de geboden dienstverlening jaarlijks vast in een gezamenlijk uitvoeringsplan. De uitvoering ervan wordt jaarlijks geëvalueerd. De centrumgemeenten heeft bij de regionale samenwerking de regierol; een initiërende en faciliterende rol.

Relatie met de nieuwe wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk

Het maken van afspraken over het bieden van (advies over) scholing in de arbeidsmarktregio is relevant voor een goede uitvoering van het nieuwe artikel 7a van de Participatiewet. Gemeenten moeten allereerst een inschatting maken of terugkeer naar het initieel onderwijs mogelijk dan wel passend is voor een jongere. Is dat geen optie en heeft de jongere geen startkwalificatie dan gaat een leerwerktraject (het combineren van werken met praktijkgerichte bij- of omscholing) voor op ondersteuning naar werk. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de praktijkgerichte scholing horend bij functies uit de sectorale Ontwikkelpaden en van delen van mbo-opleidingen resulterend in een mbo-certificaat of praktijkverklaring.

Planning

Vanaf 1 januari 2025 werken de arbeidsmarktregio's zo veel mogelijk volgens voornoemde uitgangspunten van de hervorming arbeidsmarktinfrastructuur. Dit betekent onder andere dat partijen in het Regionaal Beraad (gemeenten, UWV, SBB, sociale partners en onderwijspartijen) met elkaar de samenwerking en de inzet van het impulsbudget afstemmen en dat afspraken over de samenwerking in het Regionaal Beraad worden vastgelegd in het regionaal convenant. De verwachting is dat uiterlijk 1 januari 2026 alle arbeidsmarktregio's werken met een meerjarenagenda.

9 Praktijkvoorbeelden met betrekking tot de taken van centrumgemeenten

9.1 Introductie

In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van praktijkvoorbeelden die betrekking hebben op de coördinerende taken van centrumgemeenten in wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk. De voorbeelden zijn afkomstig uit de Doorstroompuntregio's en laten zien hoe centrumgemeenten in de praktijk invulling geven aan deze taken. Ze zijn nadrukkelijk bedoeld ter inspiratie en laten zien welke mogelijkheden er zijn, zonder dat daarmee een afweging wordt gemaakt of de ene aanpak beter is dan de andere.

9.2 Totstandkoming regionaal programma: medeverantwoordelijkheid centrumgemeente

Governance

In deze subparagraaf schetsen we een aantal voorbeelden in de inrichting:

- a. Van de kerngroep (ook wel het programmateam in sommige doorstroompuntregio's genoemd) van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk;
- b. Van de project- of programmastructuur van implementatie van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk (o.a. de totstandkoming en uitvoering regionaal programma).

Voorbeelden inrichting kerngroep

- a. De trekker is de procesbegeleider regionaal programma, deze komt vanuit de arbeidsmarktregio. Overige leden van de kerngroep zijn: coördinator Doorstroompunt, coördinator pro-vso, coördinator VSV-aanpak (contactschool), coördinator RAJ, beleidsadviseur Werk en Inkomen (centrumgemeente).
- b. Twee trekkers: een procesbegeleider vanuit Doorstroompunt en een procesbegeleider vanuit de arbeidsmarktregio. Overige leden van de kerngroep zijn: coördinator mbo en coördinator pro-vso.
- c. De trekker is coördinator regionale samenwerking vanuit de contactgemeente. Overige leden van de kerngroep zijn: coördinator Doorstroompunt (contactschool), coördinatoren arbeidsmarktregio's (2 arbeidsmarktregio's in doorstroompunt), coördinator, coördinator pro-vso, ondersteuning door beleidsmedewerkers Werk en Inkomen (centrumgemeente) en beleidsmedewerkers onderwijs (contactgemeente).

9.3 Voorbeelden inrichting project- of programmastructuur

Voorbeeld regio Rivierenland

Niveau	Wie doet wat?	Samenwerking & dynamiek
Strategisch	- Stuurgroep VSV/VSNDW: stuurt beleid en programma-uitvoering aan - Nieuw overleg PFO Onderwijs & Arbeidsmarkt: strategisch adviesorgaan - Bestuurlijk overleg arbeidsmarktregio: arbeidsmarktbeleid	Strategische verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt via tweemaal per jaar overleg. Beleidsdomeinen worden actief gekoppeld, met gezamenlijke voorbereiding van conferenties. Het nieuwe overleg PFO Onderwijs & Arbeidsmarkt fungeert als brug tussen verschillende bestuurlijke gremia en stimuleert gezamenlijke besluitvorming.
Tactisch	- Programmamanagement: afstemming tussen wettelijke partners (DSP, AMR, ROC) - Kernteam Jongeren: beleidsmatige afstemming en signalering	Het Kernteam Jongeren werkt organisatie-overstijgend en fungeert als denktank voor regionale jongerenvraagstukken. Het team signaleert trends, adviseert stuurgroep VSNDW en andere bestuurlijke gremia en beheert een maatwerkbudget. Het Kernteam heeft een coördinerende functie naar de Actietafel. Ook is het Kernteam de verbindende schakel naar het Werkcentrum in de arbeidsmarktregio, met name voor wat betreft het aanvullend aanbod vanuit het regionaal programma VSNDW.
Operationeel	- Actietafel: bespreekt casuïstiek en bevordert kennisdeling tussen uitvoerende partners - Procesbegeleider: organiseert overleg en coördineert casusbesprekingen	De Actietafel is een levend netwerk van professionals uit onderwijs, zorg en werk & inkomen. Er is ruimte voor informele uitwisseling en snelle interventie bij complexe casussen. De procesbegeleider faciliteert samenwerking en zorgt dat partners elkaar weten te vinden. De dynamiek is gebaseerd op vertrouwen, korte lijnen en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor jongeren.

Voorbeeld regio Rijnmond

Niveau	Wie doet wat?	Samenwerking & dynamiek
Strategisch	- Algemeen bestuur: bestuurlijke vertegenwoordiging van alle ketenpartners - Dagelijks bestuur: wethouder centrumgemeente, wethouder contactgemeente, bestuurder contactschool	Strategische besluitvorming vindt plaats op basis van input uit alle lagen. Bestuurlijke vertegenwoordiging zorgt voor draagvlak en borging. De leden van het dagelijks bestuur zitten ook in het algemeen bestuur. Elke ketenpartner heeft de eigen verantwoordelijkheid om binnen alle lagen van de eigen afdeling/organisatie beslissingen te toetsen. In het geval van de arbeidsmarktregio wordt input opgehaald uit een regiowerkgroep W&I (vertegenwoordiging van alle gemeenten in de arbeidsmarktregio) en wordt aangesloten bij de bestaande regionale overlegstructuur van directeuren en wethouders waar ook ontwikkelingen van het Werkcentrum worden geagendeerd. Deze input wordt meegenomen naar het dagelijks en algemeen bestuur.
Tactisch	- Regiegroep: directeuren en managers van ketenpartners - Programmateam: coördinator/programmamanager per ketenpartner (AMR, DSP, mbo, pro/vso)	Elke programmamanager zit werkgroepen van de eigen organisatie voor. De regiegroep fungeert als schakel tussen strategisch en operationeel niveau en bewaakt samenhang.
Operationeel	- Werkgroepen per ketenpartner (W&I, mbo, vo en DSP): uitvoering en toetsing van beleid binnen eigen organisatie - Regiowerkgroep W&I: vertegenwoordiging van alle gemeenten in de arbeidsmarktregio in de arbeidsmarktregio	Input uit de werkgroepen wordt via programmamanagers en regiowerkgroep W&I ingebracht in tactische en strategische gremia. Elke ketenpartner heeft eigen verantwoordelijkheid voor toetsing en besluitvorming binnen eigen lagen.

Jongerenparticipatie

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van centrumgemeente	Meer informatie
Jimmy's jongerenpanel - Groningen	In Groningen heeft jongerenorganisatie Jimmy's de opdracht gekregen om een jongerenpanel samen te stellen dat actief meedenkt over het regionaal programma VSNDW. Jongeren uit verschillende achtergronden delen hun ervaringen en ideeën in werksessies.	Het panel zorgt voor directe inbreng van jongeren bij beleid en uitvoering. Door jongeren zelf te laten meedenken, ontstaat beleid dat beter aansluit bij hun leefwereld en behoeften.	Faciliteert de samenwerking met Jimmy's en zorgt dat de input van jongeren wordt meegenomen in het regionaal programma en effectrapportages.	Nieuwsbrief Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk #6
MDT	MDT is een landelijk programma waarin jongeren zich vrijwillig inzetten voor de samenleving, hun talenten ontwikkelen en mensen ontmoeten buiten hun eigen leefwereld. Jongeren doen mee aan projecten via scholen, gemeenten of maatschappelijke organisaties. Inmiddels hebben ruim 200.000 jongeren deelgenomen aan MDT.	MDT biedt jongeren een laagdrempelige en betekenisvolle manier om mee te doen. Het versterkt hun zelfvertrouwen, vergroot hun netwerk en draagt bij aan maatschappelijke betrokkenheid. Gemeenten kunnen MDT inzetten als participatievorm binnen het regionaal programma VSNDW.	Centrumgemeenten kunnen MDT-projecten actief verbinden aan het regionaal programma, bijvoorbeeld door jongeren via MDT te betrekken bij beleid, uitvoering of lokale initiatieven. Ook kunnen ze MDT inzetten als onderdeel van loopbaanbegeleiding of maatschappelijke stage.	www.doemeemetmdt.nl
2GetThere Peer-to-peer coaching - Zuid Oost Drenthe	In de regio Zuidoost Drenthe zet 2GetThere jongeren in als peer-to-peer coaches. Jongeren begeleiden andere jongeren bij hun ontwikkeling, keuzes en participatie in de samenleving. De aanpak is gebaseerd op gelijkwaardigheid en ervaringsdeskundigheid.	De kracht van 2GetThere zit in het 'voor en door jongeren'-principe. Jongeren voelen zich sneller begrepen en gehoord door leeftijdsgenoten. Dit vergroot hun betrokkenheid en motivatie om actief mee te doen aan trajecten richting werk of onderwijs	De centrumgemeente faciliteert de samenwerking met 2GetThere en stimuleert de inzet van peer-coaching als vorm van jongerenparticipatie binnen het regionaal programma.	
Jongeren-onderzoek RAJ -Achterhoek	In de Achterhoek is jongerenonderzoek uitgevoerd in het kader van de regionale aanpak jeugdwerkloosheid (RAJ). Doel was om te verkennen of een regionaal jongerenpunt kon worden opgezet. In dit onderzoek zijn 68 jongeren gesproken in groepsessies en 15 jongeren via diepte-interviews	De uitkomsten van het jongeren-onderzoek zijn actief gebruikt bij het uitwerken van maatregelen in de programmalijnen van het regionaal programma. De input van jongeren werd naast beleidskeuzes gelegd en diende als toetssteen voor de inhoud. Dit laat zien hoe jongerenparticipatie kan bijdragen aan inhoudelijke scherpte en relevantie.	De centrumgemeente faciliteerde het onderzoek en zorgde dat de uitkomsten werden meegenomen in de beleidsontwikkeling. Hoewel er geen vaste weegfactor is voor de invloed van jongeren, is hun stem zichtbaar terug te vinden in het programma.	

Budgetafspraken en verdeling middelen

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van centrumgemeente	Meer informatie
Innovatie-budget als maatregel - Achterhoek	In de regio Achterhoek is gekozen voor het instellen van een innovatiebudget als maatregel (naam: regionale innovatie) binnen het regionaal programma VSNDW. Dit budget is bedoeld om flexibel in te spelen op nieuwe ideeën, urgente knelpunten of kansrijke pilots die buiten de reguliere programmalijnen vallen.	Het innovatiebudget biedt ruimte voor maatwerk en experiment. Gemeenten kunnen sneller inspelen op actuele ontwikkelingen of specifieke behoeften van jongeren. Het voorkomt dat goede ideeën stranden door gebrek aan financiering binnen bestaande kaders.	De centrumgemeente bewaakt (samen met de contactgemeente en contactschool) de inzet van het innovatiebudget en zorgt dat aanvragen worden getoetst aan de doelen van het regionaal programma. Ze faciliteert het proces van aanvraag, beoordeling en monitoring van innovatieve projecten.	
Toetsings-criteria voor verdeling middelen	In meerdere regio's bleek in de eerste financieringsronde van projectvoorstellen voor het regionaal programma het budget te hoog te zijn, wat leidde tot de noodzaak van toetsingscriteria.	De regio's hebben toetsingscriteria opgesteld (de kerngroep samen met eventueel de stuurgroep en de jongeren), Hierdoor hebben zij een transparant beoordelingsproces wat zorgt voor breed gedragen afweging. Daarnaast helpen de toetsingscriteria bij het uitleggen waarom bepaalde projecten wel of niet zijn opgenomen.	De centrumgemeente (samen met de contactgemeente en contactschool) faciliteert het beoordelingsproces, bewaakt de toetsingscriteria en zorgt dat de afwegingen goed worden vastgelegd.	

9.4 Hoe als gemeente samenwerkingsafspraken in de regio maken met het Doorstroompunt en onderwijsinstellingen?

Samenwerking via deelprocessen - Rijnmond

Korte beschrijving

In regio Rijnmond hebben gemeenten, onderwijsinstellingen en het Doorstroompunt een aanpak ontwikkeld om regionale samenwerking vorm te geven in het kader van de wet- en regelgeving van school naar duurzaam werk. De kern van deze aanpak is het gezamenlijk in kaart brengen van de 'reis van de jongere' via zeven deelprocessen. Per deelproces zijn werksessies georganiseerd waarin professionals uit onderwijs, werk & inkomen en Doorstroompunt samen de knelpunten, overdrachtsmomenten en verbeterkansen analyseerden. Deze sessies zijn begeleid door een externe procesbegeleider en resulteerden in concrete verbeterplannen en visuele processchema's.

Waarom inspirerend?

Deze aanpak is inspirerend omdat het de jongere écht centraal stelt. Door te werken vanuit het perspectief van de jongere en met een Lean-methodiek, ontstaat een gedeeld beeld van wat nodig is voor een soepele overgang van school naar werk. De sessies brengen mensen uit de praktijk samen die elkaar normaal gesproken weinig tegenkomen. Dat leidt tot eyeopeners, eigenaarschap en concrete afspraken. De aanpak is bovendien schaalbaar en overdraagbaar: andere regio's kunnen deze werkwijze eenvoudig overnemen.

Opzet en werkwijze

- Zeven deelprocessen zijn gedefinieerd:
 - Mbo ↔ Werk & Inkomen
 - Doorstroompunt ↔ Werk & Inkomen,
 - Pro/vso ↔ Werk & Inkomen,
 - Mbo ↔ Doorstroompunt
 - Pro/vso ↔ Doorstroompunt
 - Pro ↔ Mbo
 - Vso ↔ Mbo
- Per deelproces zijn werksessies georganiseerd met 12–16 deelnemers uit de praktijk: uitvoerders, beleidsmedewerkers en leidinggevenden.
- De sessies zijn begeleid door een externe procesbegeleider, die als 'critical friend' scherpe vragen stelt en de dialoog faciliteert.
- De werksessies zijn gevolgd door klankbordsessies waarin een bredere groep feedback gaf op de resultaten.
- De uitkomsten zijn vastgelegd in verbeterplannen en visuele processchema's met overdrachtsmomenten, verantwoordelijkheden en risico's.

Resultaten en opbrengsten

- Heldere taakverdeling en afspraken over overdracht en regie.
- Inzicht in elkaars werkwijzen en systemen.
- Verbeterde communicatie met jongeren en ouders.
- Basisprincipes voor samenwerking en loopbaanbegeleiding.
- Concrete acties per deelproces, zoals matchingtafels, warme overdracht, en gezamenlijke monitoring.

Rol van centrumgemeente

De centrumgemeente, samen met de contactgemeente en contactschool, faciliteert het proces, zorgt voor borging van de afspraken in het regionaal programma en ondersteunt bij de implementatie. Samen bewaken ze de samenhang tussen deelprocessen, stimuleren eigenaarschap en zorgen dat de jongere centraal blijft staan in alle keuzes.

Meer informatie

[Nieuwsbrief Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk #7](#)

9.5 Voorbeelden van samenwerkingsafspraken tussen scholen, Doorstroompunt en gemeenten in de regio

Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van de (centrum)gemeente	Meer informatie	
Samenwerking gemeenten - onderwijs				
Jongerenpunt070 - Den Haag	Jongerenpunt070 is een integrale, preventieve aanpak van de gemeente Den Haag in samenwerking met ROC Mondriaan (mbo). Jongeren tussen de 16 en 27 jaar kunnen er terecht met vragen over werk, opleiding, uitkering of schulden. De aanpak is wijkgericht en vindt ook plaats op schoollocaties, met inzet van casemanagers en coaches. De focus ligt op vroegsignalering, maatwerk en het opbouwen van vertrouwen	De aanpak is systeemdoorbrekend: niet het protocol, maar de jongere staat centraal. Door op scholen aanwezig te zijn en maatwerk te leveren - zoals kinderopvang regelen of een laptop aanschaffen - wordt voorkomen dat jongeren uitvallen. De aanpak is flexibel, relationeel en gericht op structurele oplossingen.	De gemeente Den Haag faciliteert de samenwerking, stelt middelen beschikbaar en zorgt voor borging van de aanpak. Ze neemt initiatief in regionale afstemming en deelt kennis met buurgemeenten. Een kwartiermaker is aangesteld om de aanpak uit te rollen in de rest van de arbeidsmarktregio Haaglanden.	Jongerenpunt070 voorkomt met ROC's en gemeente Den Haag dat jongeren thuis komen te zitten Samen voor de klant
Sluitende aanpak voor jongeren pro/vso - Amsterdam	In Amsterdam werken de gemeente en alle 20 pro- en vso scholen intensief samen om jongeren na school direct aan betaald werk te helpen met de. Elke school heeft een vaste jobcoach vanuit de gemeente die jongeren al tijdens hun schooltijd leert kennen. Hiervoor wordt de methode 'supported employment' gebruikt die gericht is op vertrouwen, maatwerk en het betrekken van het netwerk rondom de jongere. Lifecoaching is toegevoegd om ook op andere leefgebieden ondersteuning te bieden.	De methode is relationeel en duurzaam: jongeren blijven ook na plaatsing in beeld en durven hulp te vragen bij terugval. De jobcoaches werken met een 'ja-cultuur', zoeken de grenzen van regels op en zijn zichtbaar op ouderavonden en in netwerken. Door de nauwe samenwerking is de afstand tussen beleid en uitvoering klein, en kunnen scholen en gemeente elkaar versterken. De jaarlijkse evaluaties en appreciative inquiry zorgen voor continue verbetering.	De gemeente Amsterdam faciliteert de inzet van jobcoaches en lifecoaches, organiseert evaluaties en netwerkbijeenkomsten, en zorgt dat beleid aansluit bij wat scholen nodig hebben. Ze is actief aanwezig in het onderwijsveld en werkt aan het verkleinen van de afstand tussen beleid en praktijk.	Amsterdam zorgt voor soepele overstap van school naar werk Samen voor de klant Hoe ziet de methode eruit - Sluitende aanpak

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van de (centrum)gemeente	Meer informatie
Loopbaanteam - Nijmegen	Het Loopbaanteam in Nijmegen is een integraal team dat jongeren ondersteunt bij de overstap van onderwijs naar werk. Het team bestaat uit coaches van ROC Nijmegen en sociaal ontwikkelbedrijf Rijk van Nijmegen, experts van het Doorstroompunt en wordt aangestuurd door een teamleider vanuit de gemeente Nijmegen. Rndom het team is een schil gecreëerd van betrokken professionals en organisaties zoals jobcoaches, schuldhulpverleners, jongerenwerk en lokale uitzendbureaus die flexibel kunnen worden ingezet. Samen bieden zij preventieve begeleiding, coaching, nazorg en ondersteuning bij verdere ontwikkeling. De aanpak is gericht op maatwerk, duurzame uitstroom en het voorkomen van uitval. Jongeren worden gevolgd tot een jaar na uitstroom, en er is aandacht voor kwalificaties, bijscholing en alternatieve routes.	Het Loopbaanteam werkt vanuit de vraag van de jongere en biedt ondersteuning op alle leefgebieden (de 'big 5': support, wonen, school/werk, inkomen, welzijn). Jongeren worden gevolgd tot een jaar na uitstroom, en er is aandacht voor kwalificaties, bijscholing en alternatieve routes. De samenwerking met uitzendbureaus voor tijdelijke werkervaring laat zien dat ook 'niet-duurzame arbeid' waardevol kan zijn. De aanpak is flexibel, inclusief en gericht op een leven lang ontwikkelen.	De gemeente Nijmegen is initiatiefnemer en coördinator van het Loopbaanteam. Ze faciliteert de samenwerking, stelt middelen beschikbaar en zorgt voor borging in beleid en monitoring. De gemeente bewaakt de leidende principes, stelt een teamleider aan en zorgt voor verbinding met PRO/VSO-scholen en andere ketenpartners.	
Regionaal overgangsdokument en digitale verkenning - Arnhem	Arnhem heeft één regionaal overgangsdokument ontwikkeld, samen met jongeren en nazorgprofessionals. In september start een pilot op één school. Jongeren gaven aan dat een papieren document voelt als een 'strafblad', wat leidde tot een verkenning van digitale alternatieven. Arnhem is in gesprek met Intergrip als digitaal alternatief voor dossieroverdracht. Andere regio's zoals Flevoland en Zwolle werken al met Intergrip of alternatieven zoals Paspoort voor Succes.	Door regionaal één document te ontwikkelen en digitale alternatieven te verkennen, ontstaat een gedeeld instrument dat overdracht vereenvoudigt en jongeren serieus neemt in hun beleving.	De gemeente Arnhem faciliteert het proces, betreft professionals bij het ontwerp en initieert gesprekken over digitale oplossingen	

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van de (centrum)gemeente	Meer informatie
School als wijk - Groningen	School als Wijk (SAW) is een provinciaal initiatief in Groningen dat mbo-studenten ondersteunt op verschillende leefgebieden. SAW-teams zijn actief op mbo-locaties en bieden begeleiding op maat, gericht op welzijn, school/werk, inkomen, wonen en support. De aanpak is integraal, inclusief en gericht op het voorkomen van uitval en het versterken van de ontwikkelkansen van jongeren. De formele opdrachtgevers van SAW zijn de tien Groninger gemeenten. De opdrachtnemers van SAW zijn de (welzijns)organisaties die formatie leveren in de SAW-teams Deze formatie wordt geleverd door de (welzijns)organisaties in de gemeenten waar minimaal één mbo-locatie aanwezig is.	SAW werkt met vaste teams op mbo-locaties en biedt structurele ondersteuning aan studenten. De aanpak is provinciaal afgestemd, met aandacht voor kwaliteit, deskundigheidsbevordering en kennisdeling. De samenwerking tussen welzijnsorganisaties en gemeenten zorgt voor een breed gedragen en duurzaam model. De jaarlijkse tevredenheidsmeting onder studenten, docenten en medewerkers zorgt voor continue verbetering.	De gemeente Groningen vervult de kassiersfunctie. Zij factureert aan alle meefinancierde gemeenten en organisaties het bedrag dat is vastgesteld in de meerjarenbegroting.	School als Wijk - Mentaal Gezond Groningen
Samenwerking gemeenten (Participatiewet) - Doorstroompunt				
Menso: combinatie scholing en werkbegeleiding - Zuidoost Drenthe	Menso is een sociaal ontwikkelbedrijf in Zuidoost Drenthe die scholing en werk combineert binnen één multidisciplinair team. Voor jongeren tot 27 jaar biedt Menso ondersteuning op maat via doorstroomcoaches en werkcoaches. De organisatie werkt voor drie gemeenten en voert taken uit vanuit de Leerplichtwet, Participatiewet en het Bbz. Door deze integrale aanpak sluit Menso optimaal aan bij de behoeften van jongeren en wordt duurzame participatie bevorderd.	Menso biedt een unieke combinatie van scholing en werkbegeleiding binnen één organisatie. De integrale werkwijze zorgt voor korte lijnen, maatwerk en een soepele overgang tussen onderwijs en werk. De brede doelgroepaanpak (tot 27 jaar) maakt het mogelijk om jongeren in verschillende situaties effectief te ondersteunen. De samenwerking met ondernemers en het benutten van wettelijke kaders versterken de impact.	De gemeenten Emmen, Coevorden, Borger-Odoorn geven Menso de opdracht om jongeren te begeleiden op het gebied van scholing en werk. Ze faciliteren de samenwerking tussen beleid en uitvoering en zorgen voor borging in gemeentelijk beleid. Gemeenten monitoren de voortgang en resultaten via rapportages	20231201_eindrapport_vng_uitvoeringstoets_van_school_naar_duurzaam_werk.pdf
Lifecoaching - Midden Utrecht (en Leeuwarden)	Lifecoaching is een outreachende begeleidingsvorm voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar in de doorstroompuntregio Midden-Utrecht die vastlopen op meerdere leefgebieden en geen aansluiting vinden bij onderwijs of werk. De lifecoach werkt samen met de jongere aan het versterken van zelfredzaamheid, het hervinden van richting en het zetten van stappen richting een zinvolle daginvulling zoals school, werk of een passend traject.	Lifecoaching biedt jongeren een laagdrempelige, persoonlijke en flexibele vorm van begeleiding die aansluit op hun leefwereld. Het is géén vervanging van professionele zorg, maar een aanvullende route voor jongeren die openstaan voor ondersteuning. De lifecoach kijkt breed naar leefgebieden en werkt samen met de jongere aan herstel, richting en perspectief. De inzet van lifecoaching is kosteloos en wordt gefinancierd vanuit regionale programma's.	Gemeenten in de arbeidsmarktregio faciliteren lifecoaching via hun afdelingen Werk & Inkomen en Doorstroompunten. Financiering vindt plaats vanuit het RAJ .	Lifecoaching Doorstroompunt-regio Utrecht Definitieve-versie-LO-Lifecoaches-Eindrapport-Storytelling-vDef.pdf

9.6 Hoe als centrumgemeente een geharmoniseerde aanpak creëren van de uitvoering artikel 7a van de Participatiewet in de arbeidsmarktregio?

Tips van de vier centrumgemeenten die hebben deelgenomen aan de werksessies in de totstandkoming van deze handreiking:

Bestudeer de re-integratieverordeningen van alle gemeenten in de arbeidsmarktregio

Zo krijgt de centrumgemeente een beeld in hoeverre het huidige beleid en de dienstverlening in de regio aan jongeren al aansluiten op de nieuwe wetgeving. Dit helpt om verschillen te signaleren en gericht te harmoniseren.

Sluit aan bij bestaande gremia en overlegstructuren

Om gemeenten in de arbeidsmarktregio te informeren en om te sparren over een uniforme aanpak. Denk aan het overleggen in het kader van de 'Participatiewet in Balans' of bestaande governance zoals arbeidsmarktregio- en vsv-overleggen. Dit voorkomt dubbel werk en vergroot de kans op draagvlak.

Benadruk het belang van uniformiteit in gesprekken met gemeenten in de arbeidsmarktregio

Voer actief het gesprek over waarom een uniforme aanpak nodig is, vooral richting jongeren en scholen. Breng de juiste partijen bij elkaar en faciliteer dialoog.

Betrek onderwijsinstellingen bij gesprekken met gemeenten in de arbeidsmarktregio

Zo ervaren gemeenten in de arbeidsmarktregio direct waarom uniformiteit belangrijk is voor scholen. Dit vergroot het wederzijds begrip en helpt bij het maken van gezamenlijke afspraken.

Maak uniforme afspraken over de 'ingang' voor jongeren bij gemeenten in de arbeidsmarktregio

Niet op alle onderdelen van de wet is een uniforme aanpak in de regio mogelijk. Maar een uniforme ingang van dienstverlening bij de gemeenten in de arbeidsmarktregio bij is wel belangrijk. Zorg dat het voor jongeren en scholen duidelijk is waar ze terecht kunnen bij alle gemeenten in de arbeidsmarktregio en dat de toegang op dezelfde wijze geregeld is. Verschillende toegang per gemeente zorgen voor verwarring bij jongeren en scholen en belemmeren samenwerking.

9.7 Voorbeelden van dienstverlening aan jongeren in de arbeidsmarktregio

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van centrumgemeente (en gemeenten in de arbeidsmarktregio)	Meer informatie
Bestaande maatregelen vanuit arbeidsmarktregio voor jongeren - Noordoost Brabant	In de arbeidsmarktregio Noordoost Brabant worden al diverse maatregelen genomen om jongeren te ondersteunen bij hun overgang naar werk. Denk aan loopbaanadvies, jobcoaching, werk- en leertrajecten en praktijkleren. De regio zet sterk in op samenwerking en het verkorten van lijnen tussen scholen, gemeenten en uitvoerende organisaties. Een overzicht van het aanbod en contactpersonen helpt professionals snel te schakelen. Voor jongeren uit het vso en pro is een routekaart ontwikkeld die de uitstroom naar duurzaam werk vergemakkelijkt.	In de arbeidsmarktregio is er al aandacht voor de dienstverlening aan jongeren. De regio pakt versnippering in de dienstverlening aan jongeren aan door overzicht en structuur te bieden. De routekaart en appgroep zorgen voor snelle communicatie en directe ondersteuning. De aanpak is vraaggericht, praktisch en gericht op duurzame uitstroom. De centrale vraag “Wie kan ik bellen?” wordt beantwoord met concrete tools en contactpersonen.	De centrumgemeente faciliteert de samenwerking tussen partijen en heeft een overzicht samengesteld van het lokale en regionale aanbod voor jongeren, inclusief contactpersonen en relevante informatie.	Nieuwsbrief Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk #2
Sterk met Werk of Scholing - Midden Utrecht	In arbeidsmarktregio Midden-Utrecht is de pilot Sterk met Werk of Scholing opgezet om jongeren met psychische klachten te begeleiden richting werk of opleiding. De begeleiding wordt verzorgd door jobcoaches met GGZ-expertise, die jongeren ondersteunen bij bemiddeling, plaatsing, re-integratie en het voorkomen van uitval. Het traject is laagdrempelig, flexibel en gericht op herstel via werk of scholing.	Deze aanpak biedt een antwoord op de groeiende groep jongeren die vastloopt door psychische klachten. Door GGZ-expertise te koppelen aan jobcoaching ontstaat een veilige en effectieve route naar werk of scholing. De inzet van ervaringsdeskundigen versterkt de aansluiting bij de doelgroep. De pilot voorziet duidelijk in een behoefte en maakt een vliegende start met 87 trajecten in 2024.	Gemeenten in de arbeidsmarktregio faciliteren het traject via re-integratiebudgetten en middelen uit de aanpak jeugdwerkloosheid. Ze zorgen voor afstemming met GGZ-partijen, ondersteunen bij borging en inkoop, en dragen bij aan monitoring en opschaling. Gemeente Utrecht speelt een actieve rol in het oplossen van knelpunten rond privacy en aanbesteding.	Sterk met Werk of Scholing: begeleiding van jongeren door jobcoach met GGZ-expertise voorziet in behoefte Samen voor de klant

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van centrumgemeente (en gemeenten in de arbeidsmarktregio)	Meer informatie
Inzet jongerengids of jongerenconsulenten in Werkcentrum	Een aantal regio's overwegen om jongerenconsulenten als jongerengids onder te brengen in het Werkcentrum van de arbeidsmarktregio. Dit zorgt voor directe toegang tot ondersteuning op het gebied van werk, scholing en welzijn.	Door jongerenconsulenten te positioneren in het Werkcentrum ontstaat een laagdrempelige en herkenbare plek voor jongeren. Dit bevordert samenwerking, versnelt hulpverlening en maakt het Werkcentrum aantrekkelijker voor jongeren. Let op: Echter is het de vraag of dit wenselijk is vanuit het gedachtegoed van hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur. Er moet voorkomen worden dat er doelgroepenbeleid gevoerd wordt binnen het Werkcentrum en dat kan een gevolg zijn als er te veel gidsen zijn. Daarom zijn deze regio's deze mogelijkheid enkel aan het verkennen.	De centrumgemeente onderzoekt samen met het Regionaal Beraad van de arbeidsmarktregio of dit een optie is.	
Investeren in bestaande initiatieven in de arbeidsmarktregio voor jongeren	In plaats van nieuwe projecten op te starten, wordt geïnvesteerd in bestaande regionale initiatieven zoals praktijkleren, leven lang leren en sectorale ontwikkelpaden. Door deze te versterken en beter te verbinden met jongerenbeleid ontstaat meer continuïteit en impact.	Deze aanpak benut wat er al is en voorkomt versnippering. Door bestaande programma's te koppelen aan jongerenbeleid en doorstroompunten, ontstaat een robuust ecosysteem voor ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid.	De centrumgemeente brengt initiatieven in kaart, verbinden ze aan jongerenbeleid en investeren in opschaling en communicatie. Ze faciliteren samenwerking tussen partners en zorgen voor monitoring van resultaten.	

	Korte beschrijving	Waarom inspirerend?	Rol van centrumgemeente (en gemeenten in de arbeidsmarktregio)	Meer informatie
Bundelen middelen uitvoering artikel 7a van de Participatiewet in Werkcentrum	Gemeenten in de arbeidsmarktregio bundelen middelen voor de uitvoering van artikel 7a van de Participatiewet en investeren deze in fte's binnen het Werkcentrum of werkgeversservicepunt. Deze fte's analyseren welke bedrijven vsv'ers in dienst hebben en koppelen jongeren aan sectorale ontwikkelpaden of bbl-trajecten. E-modules en SLIM-subsidie kunnen worden ingezet voor scholing in krapte-sectoren.	Deze aanpak is datagedreven en gericht op matching. Door middelen te bundelen ontstaat slagkracht en focus. De inzet van e-modules en SLIM-subsidie maakt het mogelijk om jongeren snel en gericht te scholen voor kansrijke beroepen.	Centrumgemeente faciliteert het proces dat gemeenten in de arbeidsmarktregio middelen bij elkaar, stellen fte's beschikbaar en faciliteren samenwerking met werkgevers en onderwijs.	
MDT	MDT biedt jongeren de kans om zich te oriënteren op hun toekomst, werkervaring op te doen en hun talenten te ontdekken. Binnen de arbeidsmarktregio kan 'MDT Zoek het uit! Ingezet worden'. Dit intensieve programma van maximaal 320 uur is gericht op jongeren zonder school of werk die behoefte hebben aan richting. Ze werken aan zelfvertrouwen, gezondheid en zetten stappen richting opleiding, werk of persoonlijke ontwikkeling	MDT biedt jongeren een veilige en leerzame omgeving om hun 'werkskills' te oefenen en kennis te maken met het bedrijfsleven. Het programma is flexibel, praktijkgericht en sluit goed aan bij jongeren die nog zoekende zijn.	Gemeenten in de arbeidsmarktregio kunnen MDT integreren in hun regionale jongerenaanpak door samen te werken met MDT-aanbieders, jongeren door te verwijzen en MDT-trajecten te koppelen aan leer-werkprogramma's. Ze kunnen ook bijdragen aan het versterken van MDT als structureel onderdeel van het regionale aanbod.	Zoek het Uit! – Ontdek de beste versie van jezelf

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
070 333 4444

Auteur(s)

Het ministerie van SZW en Significant Public
(Maaïke Jongerius, Larissa Jongenelen en Else van Renssen)

Kenmerk

MJ/sb/004505

September 2025

© Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

